പുരാണചന്ദ്രിക

കെ. എം. കുഞ്ഞുലക്ഷ്മികെട്ടിലമ്മ.

B. V. Book Depot,
TRIVANDRUM.
1926.

പുരാണചന്ദ്രിക

ഗ്രന്ഥകർത്രി

കെ. എം. കുഞ്ഞുലക്ഷ്മികെട്ടിലമ്മ.

പ്രകാശകൻ

കുളക്കുന്നത്തു ശങ്കരമേനോൻ.

കമലാലയപ്രസ്സ്,

തിരുവനന്തപുരം.

൧൧൦൧.

[വില [illegible]

തിരുവനന്തപുരം

ബി. വി. ബുക്കുഡിപ്പോ പ്രവൎത്തകന്മാൎക്കുവേണ്ടി

"കമലാലയ" പ്രസ്സിൽ

അച്ചടിപ്പിച്ചു.

൧-ാം പതിപ്പ് കോപ്പി ൧൦൦൦.

സമർപ്പണം.

ഈ ഗ്രന്ഥം

മഹാമഹിമശ്രീ തിരുവിതാംകൂർ

മഹാറാണി റീജന്റ്

തിരുമേനിയുടെ

തൃപ്പാദങ്ങളിൽ

സാദരം

ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്സരം

സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥകർത്രി.

മുഖവുര.

യുക്തിന്യായങ്ങളെ മാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി പുരാണേതിഹാസങ്ങളെ പരാമർശിക്കുവാൻ പരിശീലിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കുപോലും പുരാണപഠനം നിഷ്പ്രയോജനമാണെന്ന അഭിപ്രായമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു നമുക്ക് അഭിമാനജനകം തന്നെയാണല്ലൊ. "തത്വബോധത്തിന് ഉപാത്തഗ്രന്ഥങ്ങളെക്കാൾ അധികം എന്നെ സഹായിച്ചിട്ടുള്ളത് ഞാൻ പതിവായി നിർവ്വഹിക്കാറുള്ള പുരാണപാരായണമാകുന്നു" എന്നു മഹാനുഭാവനായ ഈശ്വരചന്ദ്ര വിദ്യാസാഗരൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സംസ്കൃതഭാഷാനഭിജ്ഞന്മാരായ മലയാളികൾക്കു പുരാണകഥകളിലുള്ള പ്രതിപത്തിയെ പൂർവ്വാധികം വളർത്തണമെന്ന ഉദ്ദേശമേ ഗ്രന്ഥകർത്രിക്ക് ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. ഈ ലഘുഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഒമ്പതു കഥകൾ ഗ്രന്ഥകർത്രി പല മാസികകളിലുമായി അപ്പപ്പോൾ പ്രകാശിപ്പിച്ചവയും, വായനക്കാരിൽ പലർക്കും പരിചയപ്പെട്ടവയും ആണ്. കേവലം സാഹിത്യനിരൂപണത്തിന് ഉപയുക്തവും, കഠിനവുമായ ഒരു മാനദണ്ഡം അപേക്ഷിക്കാതെ വായിപ്പാൻ ഒരുക്കവും ഔദാര്യവുമുള്ളവരിൽ ചിലരെയെങ്കിലും പ്രീണിപ്പിക്കുവാൻ "ചന്ദ്രിക"യ്ക്കു സാധിച്ചുവെങ്കിൽ, അതു തന്നെയായിരിക്കും ഗ്രന്ഥകർത്രിക്കു മതിയായ പ്രതിഫലം.

സഹൃദയന്മാരുമായി പരിചയിക്കുവാൻ പുറപ്പെടുന്ന ഈ "പുരാണചന്ദ്രിക"യെ അനുഗ്രഹിപ്പാൻ വാത്സല്യപൂർവ്വം മഹാകവി കണ്ണൂർ നാരായണമേനോൻ അവർകൾ ഉയർത്തിയ രണ്ടു കൈകൾക്കും ഗ്രന്ഥകർത്രി ഭക്തിയോടെ നമസ്കൃതി ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.

—ഗ്രന്ഥകർത്രി

—:(0):—

അവതാരിക.

കവിയശസ്സിന്നു വനിതകൾക്കും അർഹതയുണ്ടെന്നു വാദിച്ചു സ്ഥാപിക്കയും, പ്രയോഗിച്ചു ദൃഷ്ടാന്തപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്ത യശസ്വിനിയായ ശ്രീമതി തോട്ടയ്ക്കാട്ട് ഇക്കാവമ്മ അവർകളാണെങ്കിലും, അവരെ പിന്തുടൎന്ന് ആ സംഗതി ഒന്നുകൂടി ഉറപ്പിച്ചു കേരളീയസ്ത്രീകളുടെ സാഹിത്യപരിശ്രമചരിത്രത്തിലെ പ്രഥമാദ്ധ്യായം എത്രയും ഹൃദയംഗമമാക്കിത്തീൎത്ത മാന്യമഹിളാമണികളിൽ പ്രഥമഗണനീയയായ ശ്രീമതി കെ. എം. കുഞ്ഞുലക്ഷ്മിക്കെട്ടിലമ്മ അവർകളാണ് ഈ "പുരാണചന്ദ്രിക"യുടെ പ്രണേത്രി എന്നു പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഇതിന്റെ ഗ്രന്ഥകൎത്രിയെക്കുറിച്ചോ, ഇതിലെ കൃതികളുടെ ഗുണദോഷവൈശിഷ്ട്യത്തെക്കുറിച്ചോ വിശേഷിച്ചൊന്നും ഞാൻ മാന്യവായനക്കാരെ ധരിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പാണ്ഡിത്യത്തിലും കവിതയിലും അത്രയ്ക്കു മാത്രം പ്രസിദ്ധി നേടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ആ സ്ത്രീരത്നം പുരാണേതിഹാസങ്ങളിൽ നിന്നെടുത്ത ഇതിവൃത്തങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചെഴുതിയ സരസകോമളങ്ങളായ ഒമ്പതു കഥനങ്ങൾകൊണ്ടു സമ്പൂൎണ്ണമായിട്ടുള്ള ഈ പുസ്തകത്തിന് എന്നെപ്പോലെയുള്ള ഒരാളുടെ ഒരവതാരിക ഗോപാനാങ്കത്തിനു പൊട്ടുപോലെ നിഷ്ഫലവും നിഷ്പ്രയോജനവുമാണെന്ന് എനിക്കു പൂൎണ്ണബോദ്ധ്യമുണ്ട്. എന്നിട്ടും ഇതെഴുതുന്നതു ഗ്രന്ഥകൎത്രിയുടെ നിർബന്ധത്താലും, എന്റെ അവതാരികകൊണ്ട് അവരുടെ ഗ്രന്ഥത്തിന്ന് അല്പമായിട്ടെങ്കിലും വല്ല മെച്ചവുമുണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നും സമാധാനമായ്ക്കൊള്ളട്ടെ എന്നുവെച്ചും മാത്രമാണ്.

ഇതിവൃത്തനിയന്ത്രണം, പാത്രസൃഷ്ടി, വൎണ്ണനം എന്നിവയിൽ ഗ്രന്ഥകൎത്രിക്കുള്ള അനിതരസാധാരണമായ പാടവം ഇതിലെ ഓരോ കൃതിയിൽ നിന്നും പ്രസ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്. ദ്രാവിഡവൃത്തത്തിലും, സംസ്കൃതവൃത്തത്തിലും ഒരുപോലെ ബന്ധദാർഢ്യവും, ശയ്യാഭംഗിയും, ചമൽക്കാരവുമുള്ള കൃതികളെഴുതുന്നതിന്നും ശ്രീമതി കെട്ടിലമ്മയ്ക്കു യാതൊരു ക്ലേശവുമില്ല. ആ കൃതികളെ നോക്കുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾക്കും രാജാക്കന്മാൎക്കും പലെയ്ക്കു

പറഞ്ഞ അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള സൌജന്യമൊന്നും കൂടാതെ ഗുണദോഷവിചിന്തനം ചെയ്യുന്നതിന് ഏതൊരു നിരൂപകൻ്റെയും മുമ്പിൽ വെച്ചുകൊടുക്കത്തക്ക ഗുണപൌഷ്കല്യമുള്ള കൃതികളെഴുതുന്ന ഈ ഈ കവയത്രി "കേരളത്തിലെ സരോജിനിദേവി" യാണെന്ന മഹാകവി ബ്രഹ്മശ്രീ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരയ്യരവർകൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു സഹൃദയന്മാരെല്ലാം സഹർഷം സമ്മതിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നാണ് എൻ്റെ താഴ്മയോടുകൂടിയ അഭിപ്രായം.

പുസ്തകാകൃതിയിൽ ഒരിക്കൽ പുറത്തിറക്കണമെന്നുദ്ദേശിക്കാതെ അപ്പപ്പോൾ ഓരോ മാസികകളിലും മറ്റും എഴുതിയിട്ടുള്ള ഈ കൃതികൾ തന്നെ എത്രമാത്രം ഹൃദയംഗമങ്ങളാണെന്നു നോക്കുക! 'മഹദ്ദർശനഫലം' എന്ന ഒന്നാമത്തെ കൃതിയിൽ,

"ശ്രുതിനായകൻ നിത്യൻ നിഷ്കളൻ നാരായണ-
നാശ്രിതജനാരാധിത പാദപങ്കജദ്വയൻ,
പള്ളികൊള്ളുന്നതെന്നെന്നടിയിലായണ–
ഞ്ഞുള്ളിലുള്ള ഭക്തി തള്ളിവന്നിട്ടെന്നപോലെ,
അച്ചലച്ചുരവിയും തത്തിയും ഉലമ്പിയു-
മപ്പുരശോഭിതം ദുഗ്ദ്ധസാഗരം വിളങ്ങുന്നു."

എന്നിങ്ങനെ പാലാഴിയെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്ന ആദ്യവരികൾ തന്നെ എത്ര ഹൃദയംഗമമായിരിക്കുന്നു! ഇതിലധികം ഹൃദയാഹ്ലാദകങ്ങളായ കൃതികൾ എഴുതുന്നവരോ, എഴുതാവുന്നവരോ ആയ കവികൾ കേരളത്തിൽ എത്ര അപൂർവ്വം! അതുപോലെതന്നെ 'ശ്രീരാമനീതി' എന്ന ചെറിയ കൃതിയിൽ,

"കളവില്ല, കടപ്പുമില്ല, നാട്ടാ-
ർക്കുറവും ദുഃഖവുമെങ്ങുമൊപ്പമായി;
കള നീങ്ങിയ നെൽകൃഷിക്കു തുല്യം
വിളയാടുന്നിതു വൈശ്യവൃത്തിയെങ്ങും"

എന്നിങ്ങനെ ശ്രീരാമൻ്റെ രാജ്യഭാരം വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള പദ്യത്തിൽ തുളുമ്പുന്ന ശബ്ദഭംഗിയും പ്രസാദവും എത്ര പ്രശംസനീയമായിരിക്കുന്നു!

"അനുയോജനമല്ലാത ദുർമ്മദക്കെപ്പാഴ്പ്പോ-
ളൊരു മനസ്സിലുള്ള വിദ്വേഷിയാതെ വീണു;
മാറുന്ന മന്ദസ്മിതം ശോഭിക്കിലെങ്കിലും ക-
ണ്ണേറുന്ന രാത്രിയിലിതൾപ്പൂവെയന്നപോലെ."

എന്നിങ്ങനെ 'ഫൽഗുനശമ'ത്തിലുള്ള പദ്യത്തിലെ ഉപമകൊണ്ടു്, ഗീതാളികളുടെ ഉപദേശത്താൽ അർജ്ജുനനെ വിഷമഘട്ടങ്ങളിലെല്ലാം സഹായിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലും വിരഹത്തിലും ഫൽഗുനന്നു നേരിടുന്ന അവസ്ഥാന്തരങ്ങളെ വ്യംഗ്യഭംഗിയോടുകൂടി സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിക്കുന്നതും സഹൃദയന്മാരുടെ സവിശേഷമായ അഭിനന്ദനത്തെ ; അർഹിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇങ്ങനെയുള്ള ഉദാഹരണങ്ങൾ ഇനിയും എടുത്തുദ്ധരിക്കുകയാണെങ്കിൽ. പുസ്തകം മുഴുവനും ഇവിടെ പകർത്തുകതന്നെ വേണ്ടിവരും. ചുരുക്കത്തിൽ,

"സുലളിതപദവിന്യാസാ
രുചിരാലങ്കാരശാലിനീ സരസാ
മൃദുലാപി ഗഹനഭാവാ"

എന്നിങ്ങനെ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ സൂക്തിലക്ഷണനിവ്ചനത്തിലെ—ഇതിൽ വിശേഷിച്ചു വകയില്ലായ്കയാൽ ഒഴിവാക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള—ഗഹനഭാവം ഒന്നൊഴികെയുള്ള ഗുണങ്ങളെല്ലാം ഇതിലെ കൃതികളിൽ പ്രകടമായി പ്രശോഭിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തീച്ചു പറയാം.

നിരന്തരം പരിശ്രമിച്ചു മലയാളഭാഷയ്ക്കു് അനർഘങ്ങളായ ഇത്തരം കവനരത്നങ്ങൾ സമ്മാനിച്ചു കേരളീയരെ വീണ്ടും വീണ്ടും അനുഗ്രഹിക്കുന്ന ഈ മഹാ കവയിത്രിമാതാവിന്നു് ആയുരാരോഗ്യസൌഖ്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിന്നും, ഇനിയും ഇത്തരത്തിലുള്ള പല വിശിഷ്ടകൃതികളും ഈ മഹതിയിൽനിന്നു ലഭിപ്പാനുള്ള ഭാഗ്യം കൈരളിക്കു സിദ്ധിച്ചു കാണ്മാനും കരുണാനിധിയായ ജഗദീശ്വരനെ പ്രാത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു ഞാൻ ഈ അവതാരികയെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്നു്,

ഇട്ടീവപ്പേരൂർ, 9-1-'102.

കവിതിലകൻ,

കണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ ബി. ഏ.

—— (o) ——

KUMARAMANDIRAM LIBRARY
No
AYYANTHOLE, TRICHUR

പുരാണചന്ദ്രിക

മഹത്ത്വസാരം

ഒന്നാംഭാഗം.

(കേക)

അഖിലനായകൻ, നിത്യൻ, നിഷ്കളൻ, നാരായണ-
നാകികളാരാധിതപാദപങ്കജദ്വയൻ,
പള്ളികൊള്ളുവതനന്തനെന്നതിവിശാലനാണെ-
ന്നുള്ളിലുള്ള സംസ്കൃതി തള്ളിവന്നിടുംപോലെ,
തുള്ളലഞ്ഞുരമ്പിയും, നൃത്തിയും, ഇരമ്പിയും-
മറ്റുരമണീയം, ദുഗ്ദ്ധസാഗരം വിളങ്ങുന്നു;
ശ്രീവത്സസ്മിതംപോലെ പാണ്ഡുരപ്രസന്നമായ്
പീവരം, മണൽപ്പുറം, പാവനം, പ്രശോഭിപ്പൂ;
അനുഗമപ്പുറങ്ങളായ ദേവനന്ദ്യുവിഭവാ-
നാഗതമാകം നാനാ താപസന്തതികളാ
ധാവള്യം വിളയുന്ന പാൽനുരപ്പകിട്ടിനാൽ
കേവലം കരയററ കോമളസ്മേരം തൂകി,
മംഗസംഗമോലിതംഗംനിസ്വനങ്ങളാൽ
മംഗലാനാദം മംഗളഗീതംപോലെ,
ഉല്ലസൽതരംഗങ്ങളാകുമക്കരങ്ങളാ-
ലപ്പുറന്നപ്രേമമോടെ സൽക്കരിച്ചതിരെൽക്കം
ക്ഷീരവാരിധി കണ്ടു, കോൾമയിർക്കൊണ്ടും, ചിദാ-
കാരനാം ഭഗവാനെ സ്തുതിച്ചാൻ ശ്രീനാരദൻ:—
“ശ്രീപതേ! ചിദാകൃതേ! ദൈവമേ! ചതുർവേദ-
ദീപമേ! ജഗൽപ്രഭോ! പാലയ കൃപാലയ!
താരകാരാതിമുഖ്യാമരനുതം വിളങ്ങുന്ന
താരകബ്രഹ്മാത്മകാ! സംസാരസന്താരക!

മാർഗ്ഗവീഥികളിലൂർജ്ജിതസ്മരണം,
ഭാഗ്യവാന്മാരിൽപ്പരിപൂർണ്ണകാരുണ്യാമൃതം,
മൂഢരാമസുരരിൽ തീപ്പൊരി, ബുധാവലി-
ക്കാമോദം ദിവ്യതേജ,മിത്ഥം വിഹരിക്കും
നിൻകടാക്ഷങ്ങളൊന്നെങ്കിലും പാഴായിട്ടില്ല
സന്തതമോർത്താലും, പങ്കജസംഭവാത്മജ!
തപോധനികളുടെ ചിത്തപീഠത്തിലേയും,
ഉത്തമഗോപാംഗനാവാർകുചതടത്തിലും,
ധന്യനാം മഹാബലിതന്നുടെ ശീർഷത്തിലും
മിന്നുമത്തൃപ്പാദമെന്നാപദാം മമാശ്രയം;
മായയാം വലവീശിപ്പാരതിലശേഷരെയു-
മ്മായയിൽ കളിപ്പിക്കുമായതവിലോചന!
ശ്രീധര! പുരന്ദരസോദര! ധരാധര!
മേഘശ്യാമാകര! പുരുഷോത്തമ! ശൗരേ!!"
ഇത്തരം സ്തുതിചെയ്താനവൻ, ശ്രീനാരദ-
നന്ദനോത്തമൻ ഹരിസ്തവമുച്ചരിക്കവേ,
തേജസ്സാകരനായ ഭഗവാൻ വിശ്വംഭര-
നാത്തകൗതുകമാശീർവദിച്ചു, ചോദിച്ചിതു:—
"വല്ലകീധര! ഭവാൻ പോന്നതിന്നു വിശേഷിച്ചു
വല്ല കാരണമുണ്ടോ? ചൊല്ലുക, തപോനിധേ!"
മുഴുകും വാത്സല്യത്താൽ മൊഴിയും വിഭുവോട-
പ്പൊഴുതാ ബ്രഹ്മാത്മജൻ തൊഴുകയ്യുമായ് ചൊന്നാൻ:—
"കർമ്മകാണ്ഡത്തിലുള്ളൊരദ്ധ്യായം, മഹാലോക-
ധർമ്മസാധകം മമ സംശയഗ്രസ്തം, നാഥ!
വിശ്രുതപുണ്യത്തിന്നു രാജവീഥിയാം മഹ-
ദ്ദർശനമെന്നല്ലയോ ശാസ്ത്രമുൽഘോഷിക്കുന്നു?
എന്നാലെ, താന്താൻ ചെയ്യും പാപപുണ്യങ്ങളൊന്ന
തന്നെയാണല്ലോ തനിക്കാർത്തിയും, സുഖാപ്തിയും,
സാധുസന്ദർശനത്താൽ കർമ്മഫലമകലുന്ന-
തെങ്ങനെയാവശിക്കാവാ,മീവിധം വിചാരിച്ചാൽ?
മോക്ഷദമെന്നാകിലും സംശയം തീരുന്നില്ല
മോക്ഷജ്ഞന്മാരിൽനിന്നാണെങ്കിലേ ഫലമുള്ളൂ;

കപ്പിയും കനകവുമൊന്നുപോൽ ധനഞ്ജയ-
നർപ്പിട്ടാൽപ്പരിപൂർണ്ണമായ് തരികില്ലേ?"
സരസീരുഹേക്ഷണൻ ചിരിച്ചു മുനീന്ദ്രനോ-
ടരുളീടിനാൻ:—"തവ സംശയം, മഹാശയ;
അത്യന്തമാശ്ചര്യകരം ഒന്നുണ്ടു ചൊന്നീടാം
ഉത്തരപ്രദേശത്തിലൊരു കാനനാന്തരമേകം;
പച്ചിലകൊണ്ടു കുടിച്ചുറവരെ തഴ്ച്ചുമ-
ത്യുച്ചമാംശാഖോപശാഖകളാൽ സഞ്ചാരമായ്
വൃക്ഷരാജനൊന്നൊന്നായ, മരിച്ചീരത്തും, രണ്ടു-
പക്ഷമില്ലാതിരി വെൺകാറകൾപോലെ,
ഞളേല,റ്റിരിക്കുവാനാലയമില്ലാ,തതിൻ-
ചോലയെന്നോളം ചെറുകീടമുണ്ടിഴയുന്നു;
ജീവിതമനേകനാളുവരെയിപ്രകാരം
ലജീവിയിൽപ്പുണ്യാദവശം ലോകവുമില്ലെന്നില്ല;
കാണിയും ദൈവകാരുണ്യ മെ,ന്നതിനൊന്നുകയ
കാണിച്ചു കൊണ്ടാടി,നിസ്സാരത്വം ചൊല്ലിച്ചാലും;"
"ശരി"യെന്നരിയാടി,ശ്ശർമ്മിതൻ വാണരിയു-
ത്തരമെന്തെന്ന നോക്കി നടന്ന വിധിസുതൻ;
കിട്ടിയതശിപ്പാനായ് ഉറങ്ങിയ,റ്റനവധി
പട്ടിണികിടക്കയാൽ പുഷ്ടിയും കുറവായി,
സന്തതം വാർദ്ധക്യത്താൽ വിവശപ്പെട്ടും മെയ്യിൽ-
പ്പുഴുകാവലിപാളം പതിഞ്ഞുമുറിഞ്ഞുമേ,
ദിണമാടിയും, മഴയിഴയും നേരത്തോന്നാ-
യണയും പിപീലികാദംശവും സഹിച്ചുമേ,
ജീവിതമൊടുക്കാനായിയന്ത്യമെന്ന്യേ മഹാ-
പാപി! മാപ്പിരന്നിടാൻ തങ്ങിയ പൈതൽപോലെ,
താപമാർന്നഴന്നീടും പുഴുവാത്തത്തു — ദോഷം
പാപ!മുഷിയവ താപസൻ പാർത്തനപ്പാർം;
സങ്കടം മുതിർന്നുപ്പൂ കുരി! തൻറിഴിക്ക ഉ-
ർള്ളുക്കണമെന്ന മനിപുംഗവൻ നിരൂപിച്ചാൻ,
കണ്ടുമാവരും പുണ്ടു മണിപ്പായുടനെ വൈ.
കണ്ടുനേരെറിയിച്ചാൻ കണ്ണിളു മുഴുവനം:—

"ഇന്ദിരാവര! കമലാനാഭ! ജനാർദ്ദന!
നിന്നുടെ നിയോഗത്താൽ പ്രാണവേദന കണ്ടേൻ,
സംശയാപഹാരാർത്ഥം പോരല്ലൊ വിശേഷിച്ചു
സംശയപ്രതിദ്വന്ദ്വം മോഹമാകുന്നൊ വേണ്ടൂ;
ചോദ്യമോ, ചോദിക്കവാനാവില്ല, നിരീക്ഷിക്ക
നിർദ്ദയം മൃത്യു കഷ്ടം! ക്രൂരമതിനിങ്ങീടിനാൻ."
ചിന്മയനരുളിച്ചെയ്തു:—മരണം പ്രകൃതിതൻ-
ധർമ്മമാണല്ലൊ തടുത്തീടുവാനെളുതാമോ?
ഖേദമെന്തിനു? സാധോ! സംശയനിവൃത്തിക്ക
തക്കതാം മാർഗ്ഗം മഹാദർശനപ്രദർശിപ്പിച്ചീടുന്നേൻ:—
ദക്ഷിണാശയിൽ "കന്യാകുബ്ജ"മാമടവിയിൽ,
പക്ഷിവർഗ്ഗാന്തസ്ഥമായ് ലക്ഷ്യമാമൊരു പികം
കണ്ടിടും വൈകാതെ ചെന്നതിനോടക്കവ
കാണിച്ചുകണ്ടാടിയിസ്സംശയം ചോദിച്ചാലും."

———o———

മഹാദർശനഫലം

രണ്ടാംഭാഗം.

———

(കളകാഞ്ചി)

സലിലനിധിശയനനുടെ സമുല്ലസൽഭാഷിതം
സാദരം കേട്ടു തിരിച്ചു മുനികുമാരൻ,
പെരിയ വഴിപലതുമഥ പരിചൊടു കടന്നുപോയ്
പേർകൊണ്ട കാനനമെത്തിനാൻ പുണ്യവാൻ;
വികചതരുവിവിധമായ സുഷിരസുമവല്ലി-
വ്യാളിതം വല്ലികൾ പൂത്തുനിറഞ്ഞും,
തരുതതികൾ തലമലവുള്ള പവനാഗമങ്ങളാൽ
താഴ്ന്നു, പ്രസൂനമതിൽ വണങ്ങിയും,
കളികളൊടു ചെറുകിളികൾ കളകളകളാരവം
കൊണ്ടുള്ള വീഥിയിൽ സംഗീതം പാടിയും,
മൃഗനിരകളെ വിരവിനൊടു തിരിച്ചറിയാതോളം
ഘോഷത്തോടെ ചിത്രാടിച്ചീടിനോർ ;
കരടി, പുലി, കടുവ, കരി, കിടിപടലി, ക്രൂരമാം

കണ്ഠീരവങ്ങളും, ഘോരമൃഗങ്ങളും,
കണ്ടകങ്ങളുടെ കുറിയിലൊത്ത പറവുകളരാത്തൊക്കെ-
ക്കൊണ്ടു കൂത്താടുന്ന കാട്ടാളജാതിയും,
ഉഗ്രസിംഹങ്ങൾ സമ്മേളവുമതമൂലമായവും,
ദൈവമേ! പാർത്താൽ, ഭയാനകം! കാനനം;
അതിനിടയിലകമഴിയുമമിതകൗതുകാവഹ-
മാകുന്ന കൂജനം കേട്ടാൻ ക്ഷിതിപൻ;
പ്രകൃതിയുടെ മൃദുലമധുമധുരമുരളീരവം
പാടുന്ന, നല്ലോരു കോകിലം, പഞ്ചമം,
ശ്രുതിമിഴികളതിനൊടയവസതികരിവെല്ലുമെ
ശീഘ്രംനടന്നു തിരഞ്ഞു നൃപവരൻ,
ഒട്ടുവിദൂരമായ വിടപിയുടെ മുകളിലതിരമ്യകൊ-
ണ്ടൊരുപ്പുടന്നതു കാണുമാറായിതേ;
സല്ക്കൃതനിധി, മുനിമണിയെ വീക്ഷിച്ചുവാരഹോ!
സാധുവാം പക്ഷി വെടിഞ്ഞിതു ജീവനം!!
“ഉദിതമിളു! ഉദിതഫല! മിയകറിയുമീവിധം
ദൈവം ചതിച്ചുമാം—എന്തൊരാശ്ചര്യമേ!”
ഇതിമനസിവിധിയിതനമനോക്കയാൽ പിന്നെയു-
മിന്ദിരാനാഥനെക്കണ്ടുണർത്തീടിനാർ:—
“പുരമഥനമുഖവിനുതചരണ! കരുണാംബുധേ!
പുണ്ഡരീകനയനാ! പാഹിമാം, പാഹിമാം;
കലുഷഹരചരിത! തവ നേടിയമറിമായതൻ-
കൺകെട്ടുവിദ്യാവിലാസം കറയ്ക്കുന്നു;
നിയതമടിയനിയുതന്ത്രാസനേകവലം
നല്കുന്നതെന്തിനാ? ഛീ, വിധേ!
പണികെടന്! മമ നയനസരസിയിലിളകയിൽ
പെട്ടെന്നുകൂത്തിപ്പെട്ടുപോയ്! ശ്രീപതേ!
ഇനിയുമതാരതമിനമിവ വീവിധം കാണുകിൽ
ഇന്നോളമാർജ്ജിച്ച പുണ്യമറിട്ടമേ!”
വിലമൊഴി, മുരവൈരി ശോഭിതമാനസനോടിതം
വീണായനോം മുനിയോടു ചൊല്ലിനാൻ:—
“മതി,മനസി കമനമയി! പുതിയ [illegible] നാം
മംഗളാനായേവ! പരിശ്രമിച്ചീടണം;
ഉത്തരപോരുകമോവതരിയകാര്യങ്ങളിദിങ്ങനം

ഉണ്ടാകുമവളും പ്രസവിച്ചിടും, ഉദ്ധം;
നൃപപുരിക്കാമതിൻ ഭാഗ്യമവിരളസുഖാസ്പദം,
സിന്ധുരാജ്യം പ്രവേശിക്കുക സാമ്പ്രതം,
നൃപതിയുടെ ദയിത, ബഹുസുകൃതപരിപാകമായ്
നിർമ്മലാംഗിനി, ഗർഭിണിയാമെന്നതോ,
പെരുമയസമയമവളനഘലക്ഷ്മിപൂണ്ടിടും
പൂർത്തികളേക്കാൾ തിളങ്ങും കിടാവിനെ;
ഒന്നോടതുവേണ്ടില്ല, യതിനമ്പോടു ഭവാൻ ചെന്നു
തങ്കത്തളികയിലാക്കികിടത്തണം;

അത്രമഹാനമവനാത്ഭുതതരം കേട്ടാലും
ആശ്ചര്യമെന്തൊരാമുണ്ടാം, മഹാമതേ!"
അഖിലജഗദധിപനുടെ വചനസുധ സാദര-
മാസ്വദിച്ചങ്ങു ഗമിച്ചു തപോധനൻ;
കളനടനമുടയമലർമാനിനിയുടെ ചൊന്നയ-
ക്കാൽച്ചിലമ്പൊച്ചയങ്ങോളം ധ്വനിപ്പതായ്,
വിമലവിധുവിധുരതയെയൊട്ടൊഴിയുമഴകാർന്നിടും
വെൺപുകർപ്പുതട്ടമെല്ലാം വിരിച്ചതായ്,
നലമൊടവരവരുടെയ കർമ്മങ്ങൾ ദീക്ഷിച്ചു
നാലുജാതിക്കുമില്ലക്കമവരാതതായ്,
പ്രജകളുടെ പരമസുഖപദവി പരിപൂർത്തിയായ്
പാരിച്ചസിന്ധുരാജ്യത്തിലെങ്ങും,
അതികരം കലകളെണ്ണി,മനുജപതി മർത്ഥനാം
യാചിച്ചു പൂകിനാൻ രാജധാനിക്കകം.

വിപുലമതി നൃപതിവരനാദരിച്ചുറവും
വന്ദിച്ചു, വീരസിംഹാസനം നൽകിനാൻ.
വിനയമൊടു കഴൽ പണിയുമവനൊടു പതുക്കവേ
വന്ന കാര്യം മുനി വിസ്തരിച്ചീടിനാൻ;
അനുമതിയുമതിനരുളി, മാനവേന്ദ്രൻ മുനി-
ക്കാവശ്യമുള്ളതെല്ലാമൊരുക്കിനാൻ;
പികമധുരമൊഴികളണിമാലയാം രാജ്ഞിക്കു
പത്തു*മാസമെന്നൊത്തു തികഞ്ഞതില്ല;
സുമതിയവളരിമയൊഴുമഴകനൊന്നല്ലൊരാ-
സ്വർണ്ണത്തളികയിൽപ്പെറ്റു മഹോചിതം;

കൊതിപൂകി, നിയമിയുള്ള സരസമെടുത്തു, തൻ-
കാമാനുകൂലമിതത്തി നിഗ്രഹമായ്;
നരജനനമഹിമയിഹ മുഴുവനറിഞ്ഞവനായ്
നിഷ്കളങ്കസ്മിതം തൂകും കിടാവിനെ
പ്രണയമൊടു പലവുരു പുണർന്നുകൊണ്ടമ്മയാ-
ളൊത്തമീവണ്ണം വചിച്ചു വഴിപോലവൾ:—
"കലിതമലകൾക്കിടയിലായോഗ്യതൽക്കാരാത്ത വെൺ-
കണ്ണാടിപോലുള്ള കരാരവെഴും തിരത്തോ!
ഉലകുകളെ മുഴുവനൊരു നിലയിലവലോകിക്ക-
മുൽകൃഷ്ടയോഗീന്ദ്രരാശൈകം കുമാരക!
സരസിജദളനിലയനുള്ള സരളതരകൗശലം
സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്ന സൗന്ദര്യവാരിധേ!
ഓടു തവ ഉവ്വകരേ! മുദ്രിപദാരിതൻ-
മാഗ്യാദയുള്ള ചെൺവാതിലേ! തൊട്ടലേ!
സദയഹൃദയ! പറക മമ സാമ്യകോദ്ഭാ മഹാൻ-
സന്ദർശനത്തെലുളവായിട്ടും ഫലം."
ബഹുമതിയോടിങ്ങനിതകളെക്കൊണ്ടപ്പിച്ചും
ബഹുപ്രേമമോടുമുരച്ചു കിശോരകൻ:—
"ജനിമരണഭയരഹിത! ജയ ജയ മഹാമുനേ!
ജന്മം കൃതാർത്ഥമായ് തീർന്നെന്ന നിർണ്ണയം.
കൃതസുകൃത! പരമപദാബ്ജസംശീലമാമനേ!
കാരുണ്യശാലിൻ! പ്രസീദ, പ്രസീദ മേ!
തവചരണകമലമതൊഴിഞ്ഞവൻ ദർശിച്ചു
തൽക്ഷണം ഇപ്പുകിലാകൃതി തങ്ങിനാൻ;
ഉരുപാപവൃകയറി, യഥാ പികജനനമാനാം
ഓർക്കാതെ വീഴും തവാനനം കാൺകയാൽ
പതഗതന പരിചിലൊരു കൈകൾവഹിച്ചതിനിതാ
പാതകിവേണ്ടാത്തജനായിപ്പിരാനതാൻ;
സ്വർണ്ണാഭരണസമ! വേദികളിപ്പൊഴും
സാധികയൊ,ലറാ സംസാരബന്ധനം,
ദ്രുഹിണസുത! മമ ചരിതമൊന്നു ചോദിക്കുമാഹാ-
ദ്ദർശനത്തിൻഫലമരൾച്ചെപ്പീടുവാൻ."

ധൂതജലദഗണാളി വിട്ടു മിന്നൽ പോലെയും,
ധൂമത്തിൽനിന്നു ധനഞ്ജയൻ പോലെയും,
ദ്യുമണിരുചി തിരളുമൊരു തേജസ്സു ബാലന്റെ
ദേഹത്തിൽ നിന്നുടൻ മെല്ലെയൊട്ടു പൊങ്ങിനാൻ
"ഭുജഗവരശയന! ഹര! വരദ! നിഗമാശ്രിത!
ഭാർഗ്ഗവീരമണ! ജഗല്പതേ! പാഹിമാം;
ഭവസലിലനിധി നടുവിലുഴലുമിവനെ ക്ഷണം
ഭക്തചിന്താമണേ! കാത്തുകൊള്ളേണമേ;
മുറയൊടിഹ തിരുചരണമേകിനതിനു നിൻ-
മായയാലിങ്ങുള്ള മോഹമാറ്റേണമേ!"
സ്തുതിമൊഴികളിവ പലതുമതുലിതഭക്തനായ്
സംശയം തീർന്നു മറഞ്ഞു മുനീശ്വരൻ.

(൦)

ശ്രീരാമനീതി

അഥവാ,

ഒരു ശാപമോക്ഷം.

ജനപാലപദം ലഭിച്ചു കഴിച്ചും,
ജനകാത്മജ പ്രസവമേൽക്കയാലെ,
അനവദ്യയശസ്സിരട്ടിയാക്കി
യിനനാഥാന്വയമൗലി, രാമചന്ദ്രൻ. ൧

ഖരദൂഷണമുഖ്യഹിംസ ചെയ്തും;
ധരണീനന്ദിനിയാളെ വീണ്ടെടുത്തും;
വരഭൃത്യരൊരാളൊത്തയോധ്യയിങ്കൽ-
പ്പുരമെന്നമാവെഴുന്നള്ളി പൂർണ്ണമോദം. ൨

സ്ഫുരദുത്തമസദ്ഗുണശാലിവാസൻ,
ഭരതൻ, പൂർവ്വജപാദുകായുഗത്തെ
തരസാ രഘുപുംഗവന്റെ പൊൽപ്പൂ-
ഞ്ചരണത്തിൽത്തൊഴുതാനമിച്ചു വെച്ചു. ൩

പല ദിവ്യജനം പുകഴ്ത്തിടുന്നോ-
രലഘുശ്രീമയമാം മഹാസദസ്സിൽ,
ബലശാലിനൃപാലപീഠമേറി-
ത്തലയിൽപ്പൂതകിരീടവും ധരിച്ചു.

കുലധർമ്മവഴിക്കു നീതിനിഷ്ഠാ-
നിലയിൽത്താനിരു കാത്തുപോന്ന വൃത്തം,
ഉലകാഴിയിലാശു മുങ്ങിയാലും,
വിലപെട്ടു നിലയ്ക്കു ലാലസിക്കും.

ശ്രുതിബോധവിശുദ്ധി, ശമശാ-
ന്തി, സത്യപ്രതിപത്തി, ധാർമ്മികത്വം,
ഇതി സദ്ഗുണമാർന്ന കോസലത്തെ
ക്ഷിതിപാലന്മാർ നിരന്തരം ഭരിച്ചു.

അരിയോരനുകമ്പലീനരാട്ടു-
ണരിശപ്പെട്ടുവന്നതില്ലതെല്ലും;
പെരികെപ്പുകളാണ്ടു പാരിടത്തിൽ-
പ്പുരിയിൽ ക്ഷത്രിയധർമ്മമുല്ലസിച്ചു.

കളവില്ല, കടുപ്പമില്ല, നാട്ടാ-
ർക്കളവും ദുഃഖവുമെങ്ങുമെപ്പമായി;
കളനീക്കിയ നൽകൃഷിക്കു തുല്യം
വിളയാടുന്നിതു വൈശ്യവൃത്തിയെങ്ങും.

മറവാക മഹാനുഭാവരാകും
മറയോരെപ്പരിചിൽപ്പുലർത്തിനിത്യം,
മുറപോലെ മനസ്സുവച്ചുമാമ-
മ്മുറ ഫലിച്ചു സുഖിച്ചു ശൂദ്രവർഗ്ഗം.

അതിവർഷമകാലവർഷമെന്നീ-
ഗതിയാണിന്നു കൃഷീവലർക്കനർത്ഥം;
പതിവായ്പ്പൊഴിയുന്ന കാലവർഷ-
സ്ഥിതിയാൽക്കർഷകരും കൃതാർത്ഥരായി.

അവാഘലാർകലസ്ഥലന്ന പുത്തൻ-
കനകപ്പൂന്തുകിൽ പൂണിട്ടന്നപോലെ,
ഘനമുള്ള പഴുത്ത നെൽക്കതിർക്കൊ-
ണ്ടുന്നവല്ലിപ്രകൃതിക്ക ചന്തമേറി. ൧൧

കളസ്വര,മിന്ദിരപോലെപ്പൊൻ-
ത്തളകൾക്കുള്ള ശ്രുതിപ്പൂണ്ടമരഘോഷം
വളരുന്ന പരം, ധനാധിപന്മാ-
ക്കളമാടൽപ്പെട്ടമാറു വീടുതോറും. ൧൨

കരളാം കപിയെപ്പിടിച്ചടക്കി-
പ്പരമാത്മം തിരയും തപോധനന്മാർ
ചിരബാധിതശത്രുശല്യമില്ലാ-
തിരപോലും നിയമം നടത്തിടുന്നു. ൧൩

ഖലരക്ഷിതരാലൊഴിഞ്ഞു, സന്ധ്യ-
സ്ഥലപുണ്യമാർജ്ജിച്ചു സുഗന്ധിയാമം;
വലജിന്നഗരപ്രശസ്തിയെ ക്ഷ്മാ-
വലയക്ഷേമസമൃദ്ധി താഴ്ത്തിവെച്ചു. ൧൪

തിരുനാഡിനിയെത്തനിക്ക വേൾപ്പാൻ
തിരുമുൽക്കാഴ്ച്ചകൊടുത്ത നന്ദികാരണോ,
കരുണാകരനാദിയെ സപത്ന്യ-
ക്കരുവാം ജാനകിയെക്കണക്കപോറ്റി? ൧൫

ശുഭവൃത്തികളാമമാത്യവംശ-
ഷ്മ,രന്നീതികലാധുരന്ധരന്മാർ,
സമയിൽപ്പിരിയാതെ സൂര്യകോടി-
പ്രഭനാം രാഘവനെസ്സമാശ്രയിച്ചു. ൧൬

പ്രിയമേറ്റുള്ള പുരത്തിലും, തനിക്കാം-
പ്രിയമാണെങ്ങു ജനൊത്തരണ്യവാസം,
സപായമേവുമാഹരിച്ചു തേജോ-
മയനാം അഹി സമസ്തിലൂണെജന്മം. ൧൭

അതിവിക്രമവാസ്സുകൊണ്ടു ലങ്കാ-
പതി പുല്ലുകണക്കെവെച്ച വീരൻ,
ക്ഷിതികന്യകയെയുമൊത്തു ധന്യൻ,
മതിമാൻ മാരുതി കൈവണങ്ങിനിൽപ്പൂ. ൧൮

മഹിപൂകിന മഞ്ജുമലപോലെ,
മഹിതശ്രീവിഭവം പയോധിപോലെ,
വിഹിതസ്മിതനായ് വിളങ്ങി, സീതാ-
സഹിതൻ, സജ്ജനബന്ധു, സാർവ്വഭൗമൻ. ൧൯

പുരിയിൽ ചിരമാവസിച്ചൊരിക്കൽ-
പ്പരിവാരാനുഗതമുന്നതപ്രതാപൻ,
പരിപാവനപുഷ്പകത്തിലേറി-
പ്പരിതോഷമൊടൊട്ടു യാത്രയൊന്നു ചെയ്താൻ. ൨൦

നരവാഹനമുത്തമായ വിശ്വാ-
ന്തരമാമംബരയാനമണ്ഡലത്തിൽ
ഗമനിച്ചതിപൂർണ്ണമാർന്ന വേഗം;
ശരമൊന്നാഞ്ഞുവലിച്ചയച്ചപോലെ. ൨൧

സുരചാരണരാദരിച്ചു പാടും
പരമാനന്ദമയപ്രസന്നഗീതം
പരിപൂതമതാം യാത്രയെപ്പുരക്കെ-
സ്സരസം സർവ്വജഗത്തിലും പരത്തി. ൨൨.

മിഥിലാധിപരാജ്യമിച്ചു പാറി-
പ്പതിയും പാട്ടുകളസ്സ്മരിച്ചു കണ്ടും,
ക്ഷതിലേശമിയന്നിടാത്ത ധർമ്മാ-
ന്നതി പാർത്തും, കൃതകൃത്യനായി നാഥൻ. ൨൩

വഴിപോലെ വിമാനമൊട്ടു കാതം-
വഴിനീങ്ങാതെ കവിച്ചുപോയ ശേഷം;
ഒഴിവെന്യേ പടർന്ന കണ്ണയപ്പാൻ-
കഴിയാത്തളവുള്ള കാനനത്തിലെത്തി. ൨൪

"ഗമനം മതി; യീവനത്തിലംഗ-
ശ്രമമാറാനിനി നോക്ക വിശ്രമിക്കാം;"
കമലേക്ഷണനേവമോർത്തിരിക്കെ-
ക്ഷമയിൽപ്പുഷ്പകമങ്ങിറങ്ങി മന്ദം. ൨൫

പലശീതതരുക്കളൊത്തുയർന്നും,
ഖല സത്വങ്ങൾ പുളച്ചുകൂത്തടിച്ചും,
വിലസുന്ന മഹാ വനത്തിലുൾപ്പൂ-
ട്ടലാലശ്രീയവർ സഞ്ചരിച്ചു കണ്ടു. ൨൬

അരിമുല്ലിളമാനൊടൊത്തുമാറി-
ന്നരികിൽ കേസരി കേളിയാടിടുന്നു;
പെരിയോരുടെ മുന്നിലൈകമത്യം
പരിപാലിക്കണമെന്ന ലോകതത്വം. ൨൭

കളകോമളമേചകപ്രകാര-
ക്കളമാത്തിരുമേനി കാണുമാറു,
ഉളവായ സുവർണ്ണശോഭകളാൽ
കളകണ്ഠാവലി ഗാനമാടിടുന്നു. ൨൮

നിപതിച്ചു നവ പ്രസൂനമാലാ-
കപടംകൊണ്ടു ചുവന്ന ചേലചുറ്റി,
സ്വപരിഷ്കൃത സൽഫലങ്ങളാലാ-
ലുപഭോഗാർത്ഥമിരിക്കെ കാഴ്ചവെച്ചും; ൨൯

ഘനനാദികളേറെയൊത്തു പാടും
നിനദത്താൽ ജയമംഗളം കഥിച്ചും,
വനദേവി, വിധിക്ക തക്കവണ്ണം
വനമാലിക്കുപചാരമാചരിച്ചു. (യുഗ്മകം) ൩൦

പുതകൗതുകപൂർവമേവമെല്ലാ-
വതമാനിച്ചു രസിച്ചു പാർത്തിടുമ്പോൾ,
പുരുഷോത്തമനെ സ്തുതിച്ചു പെട്ടെ-
ന്നൊരു ക്രൂരൻ കഴൽത്തളിർക്കൽ വീണാൻ. ൩൧

ചിറകിട്ടു നിലത്തടിച്ചു, മാനം-
കരവോളമുയർത്തി, ചൂടുകണ്ണുനീർ പൊഴിച്ചു,
നിറയുന്ന വിഷാദമോടു,മേറ്റവും,
മുറയിട്ടു,മവ,നാർത്തനിപ്രകാരം:— ൩൨

"ഭരതാഗ്രജ! മാറ്റുവീര! വിശാ-
ല! താപിഞ്ഛകളേബര! പ്രസീദ;
ശരണാഗതവത്സല! പ്രഭോ! ഇ-
ച്ചരണപ്പൂവൊഴി മാത്രമാശ്രയം മേ. ൩൩

അകളങ്കിതസത്യരക്ഷചെയ്യാ-
നകതാരിൽത്തടയും തടസ്സമെല്ലാം
അകലെക്കളയുന്ന നീതിമാനാം
സകലവ്യാപി ഭവാൻ ജയിക്കമേന്മേൽ! ൩൪

ഫണിമെത്തയിലാർന്ന മൂന്നുലോക-
പ്പണിചെയ്യും പരചിൽപ്രകാശനാം നീ
ഗുണികൾക്കു ഗുണമേകുവാൻ മനുഷ്യാ-
ഗ്രണിയായുർവിയിൽപ്പിറന്നതല്ലോ. ൩൫

ഹര ഹന്ത! പാട്ടുപെട്ടു കാലോ-
ചിതമാം പാർപ്പിടമൊന്നു ഞാൻ ചമച്ചേൻ;
പതഗാധിപനാമുലൂകനേകൻ
ബത! നിർല്ലജ്ജ,മതാക്രമിച്ചിരിപ്പൂ. ൩൬

പറവയ്ക്കു പാർപ്പിടമേകമത്യം
കരയും, ബാഹുബലം പ്രമാണ,മിതരം
മുറ നിൻ തിരുവൺപുകൾപ്പെടത്തിൽ-
ക്കറയല്ലേ? കലി, വാഴ്ച്ചയേറുമെന്നോ? ൩൭

മമ വീടവനുള്ളതെ,ന്നുലൂകാ-
ധമനോതുന്നതു കിന്നു നാശമെന്ന്യേ;
സമരത്തിന ശേഷിയില്ല, സത്യ-
ക്രമമന്നു തിരിച്ചു തന്നിടേണം." ൩൮

കുഴവിൻപിറകെപ്പറന്നു ചെന്ന-
പ്പൊഴുതാരാമപദാംബുജങ്ങളും രണ്ടും
തൊഴുതുൾക്കരളെക്കനിവിങ്കൽ മുക്കം
മുഴുകി, ശ്രീരാമദേവമമന്ത്രണത്തിൽ:— ൩൯

“വിജയിക്ക രാമഭദ്ര! ദുഷ്ട-
ദ്രുമപിച്ഛേദക! വേദവേദ്യമൂർത്തേ!
തവ നീക്കമൊരിക്കലായ ദ്രോഹം
ഭജനം ചെയ്തുള്ളതെന്ന ഭവ്യലാഭം. ൪൦

ഗതപാതക! പാവനാമ! കക്ഷീ-
സ്ഥിതലോക! പ്രണതാവനാൽസുകരേന്ദ്ര!
ചിതമായ് തിരുനാമമുച്ചരിപ്പാൻ
മൃതനായാലുമെനിക്കു തോന്നിടേണം. ൪൧

പഴിവാക്കു പറഞ്ഞ ഖല്വശ്വ-
കുഴിയിൽക്കൂടി മനം മറന്നിടുമ്പോഴും,
ഒഴിയാതെ തുറന്നുവെച്ചിടും നിൻ-
മിഴിയുവാൻ മുതിരുന്ന മൂഢലോകം! ൪൨

കടിയൻ കഴുകൻ തനിച്ചു കള്ളം
മടികൈവിട്ടു തൊഴിച്ചു, തന്വമാനേ!
അടിയൻ സകുടുംബമെന്നു പാരം
കുടിപാർക്കുന്നിടമാണു, തത്തപോധാ!” ൪൩

അരുളിച്ചെയ്തു രഘൂത്തമൻ:—“നിനച്ചാ-
ലിതുപക്ഷം ബഹുവാശിയുണ്ടിതിങ്കൽ;
ഒരു സംശയമുണ്ടിതിന്നു ഭേദം
തരമാകണമുത്തരം ഭവാന്മാർ. ൪൪

വ്യവഹാരമിതെന്നു കൂട്ട നിർമ്മി-
ച്ചവസാനിച്ചതു കാലമെത്രയുണ്ടോ?
ജവമുത്തരമുച്ചരിച്ചു ഗൃധ്ര-
പ്രവരൻ:—“ഞാൻ പറയാമറിഞ്ഞപോലെ. ൪൫

നരങ്ങുശിയിലുതമവിച്ചു നാരം തൊ-
ട്ടരചി! പ്രസ്തുത നിധമെന്നധീനം,
പരന്നില്ലവകാശമെന്ത്യമേവം
പരമാർത്ഥം; പ്രതി ക്രമണം പറഞ്ഞു:— ൪൬

"ചപലപാലപസന്ന്യജാലമെന്നാ-
ലലകിൽപ്പൊങ്ങിയ,തന്നതൊട്ടതന്നെ,
നലമൊരളുമന്നികെതനാംതാൻ;
ഫലമെന്താകുകയില്ല ചോരവാക്യം—" ൪൭

രമണീയഗുണസ്ഥിതനാനതൻ,ക്രു-
രമണൻ, സിന്ധുശരീര,നീ വിധത്തിൽ
ക്രമമോടവർ ചെയ്യു വാദമൊക്കെ-
ക്കഥയിൽ കേട്ട വിധിജ്ഞ, സത്യസന്ധൻ:— ൪൮

"വെറുതെ വലയേണ്ട ഗൃധ്രമേ! കേൾ
ചെറുതും വാസ്തവമില്ല നിന്റെ വാക്കിൽ;
നറുതേൻമൊഴി കൈത്തവസ്വഭാവം
ചെറുമെന്നുള്ളതു നീ വെളിപ്പെടുത്തി. ൪൯

ധരണീതലപാലസംഭവാന-
ന്തരമേ പത്രരഥക്ക് നിധമുള്ളൂ;
ഉരഗം പുത്രിയിലമന്ത്യഗേഹം
ഹരണം ചെയ്തിടുവോനതീവ ബന്ധ്യൻ." ൫൦

പരാധികരമായിടും തൊഴിലെടുത്ത പക്ഷീന്ദ്രനെ-
ക്കരാളകരവാളമേടുത്തുടലറുത്തു വീഴ്ത്തീടുവാൻ,
വിരാമപ്പെടുത്തക്ഷണേനാജ്ഞയിടുന്നളവിലുള്ളു കേട്ടീടിനാൻ
നിരാമയവിരാചിതസ്സുഖില വിസ്മയാനന്ദമം:— ൫൧

"അരുതരുതു, മഹാത്മൻ! മന്ദനാം ദീനനായു-
ള്ളൊരു കഴുകനിവൻ പണ്ടുമുൻപോ സത്യവൃത്തൻ;
നിരുപമഗുണവാനായ് ബ്രഹ്മദത്താഖ്യനായു-
ള്ളൊരു നൃപതി പിറന്നാൻ, പണ്ടുപാരം പ്രശസ്തൻ. ൫൨

അന്നാളുൽകൃഷ്ണനായുള്ളൊരു മുനി, നൃപതി-
ശ്രേഷ്ഠനെക്കാണുവാനായ്-
ച്ചെന്നാൻ; വന്ദിച്ചു ധാത്രീപതി യതിവരനെ-
പ്പൂജചെയ്തു ദശായാം,
തന്നാതിഥ്യത്തിലുണ്ടായ് മൈപൂപിഴ; ചപിത-
സ്വാന്തനായ് താപസേന്ദ്രൻ
ചൊന്നാനാത്മാഗമാർത്ഥവചനം; മതിമാൻ
ഋഷിനീ ഗ്രന്ഥരായൻ. ൩൩.

കാകുൽസ്ഥ ശ്രീപതേ! നിൻപദയുഗളമുപാ-
ശ്രിച്ചു മുജ്ജന്മമെല്ലാ-
നാകന്ദം വൻതപം ചെയ്തിവനിവിടെ വസി-
ക്കുന്നു,താനന്ദമുതേ!
വൈകല്യാസക്തചിത്തത്തൊടു ചിലദാനീ-
പാലനം ചെയ്തു വാഴാ-
നാകമെട്ടിൽ കൊടുത്തിടണമിവനു കൃപാ-
ലോകനം ലോകബന്ധോ!" ൩൪

ശ്രീരാമഭദ്രനൃഷീന്ദ്രവചസ്സിനാലുമ-
ന്താരാടിയകണ്ഠതനെത്തഴുകി പ്രമോദാൽ;
പാരാതെ സുന്ദരസ്ത്രൈപാഷിതവേഷമാന്ന,
നാരായണസ്മരണയാനിതിരിച്ചു ധന്യൻ. ൩൫

സ്ഫാരോല്ലസൽകവിതാവൃത്തമിതൊക്കെയും ക-
ണ്ടാരാൽ സ്തുതിച്ചു മതിവിട്ടിന കൗശികന്നും,
നേരായതഗ്രമണച്ചു ഷഡൃരാപതൻ, കു-
മാരാപഹൻ സപരിവാരമെഴുന്നള്ളി പൂകാൻ. ൩൬

---0---

ഫൽഗുനശർമ്മം.

ഭീമപ്രകമ്പരിയിൽക്കരവീരരെത്തൻ-
കാമപ്പടികള വിജയിച്ചു പൃഥാത്മജനായും,
ശ്രീമന്ത്യപാശുപതമുണ്ണിന കൈകവന്നതി-
ക്ഷേമത്തിലങ്ങിനെ രസിച്ചു വസിച്ചു പാർത്ഥൻ. ൧

ചാരട്ടി വീശിയൊരു ഇളകരെ, മന്ഥവന്താം-
കന്മപ്രകാണ്ഡമുറ വാഴ്ത്തിയ വാശപിലാസം
ഇമ്മട്ടശേഷ, മതിന്റെ യശപ്പരപ്പിൽ
കണ്മണമുള്ളിച്ചു ഇനിമിഞ്ഞ, മവൻ മറന്നു! ൨

മുള്ളൂന്ന ബുദ്ധിയു, മധോഗതിയും നിനച്ചാ-
ലുള്ളാപ്പുരസ്കാരവിപ്ലവമെന്നു ചൊല്ലാം;
കൊള്ളാമെതാരമ്മമകറ്റിടുവാൻ, കരിക്ക-
കൊള്ളാനെടുത്തു പലവിദ്യകളും മുകുന്ദൻ. ൩

ആരും ധനഞ്ജയനൊരുൾമ്മമതപ്പൊളപ്പോറം;
ഏറും മനസ്സിലതുവിട്ടൊഴിയാതെ വീണ്ടും;
മാറുന്ന മന്മഥരസിക്കുകി, ലെങ്കിലും ക-
ണ്ണേറുന്ന രാത്രിയിലിയറപ്പടയെന്നപോലെ. ൪

ശ്രീമാധവൻ വിജയനോടൊരുമിച്ചാളികൾ
രാമായണംകഥ കരുതലമാന്മനോക്കി;
ശ്രീമന്നിജീരമണനാം രഘുപുംഗവന്റെ-
സീമാവിഹീന മഹിമാനമറിഞ്ഞു വാഴ്ത്തി. ൫

വില്ലു, മ്പു, വാൾ, പ്പരിഘ, മുഷ്ടി, യിവറ്റകൊണ്ടു
കില്ലറ്റു ഭീമരണമാളിയ കൌരവന്മാർ,
മല്ലർക്കു കാണ്മതി, നടർച്ചുവടിൻ മിടുക്ക
തെല്ലല്ല കാട്ടിയതു; നോക്കുക യുദ്ധകാണ്ഡം. ൬

വാട്ടംവരാതുശിരിയന്നിടുമിന്ദ്രജിത്താ-
ശ്ശട്ടത്തി,ലെന്നിലയോർക്കിലു,മഗ്രഗണ്യൻ;
കോട്ടയ്ക്കകത്തരികളെത്തുകിലും, കരംകൾ
കൊട്ടും പിതാവിനെ കേട്ടതല്ല താനൊരത്തൻ. ൬

അണ്ണന്നു തക്ക തുണ, നിഷ്കളബുദ്ധിമാൻ, ദോ-
ർദ്ദണ്ഡപ്രതാപനിധി, നിസ്തുലധീരചിത്തൻ,
ഖണ്ഡംപെടാതെ, മുറയാക നാളതിലോ,ന്നീ-
വണ്ണംവിളങ്ങവെ ലക്ഷ്മണ,നെന്ന സിംഹം. ൭

ധീ,മിത്രസേവ, ഗുരുപൂജന,മാഭിജാത്യ-
മീ,മിക്ക സംഗതികളും നിരുപിപ്പതായാൽ,
ഭൂമിക്കുമേലധികവിശ്രുത,നിന്ദ്രജിത്തോ,
സൗമിത്രിയോ? പറയുവാൻ പണി തീർച്ചയാർക്കും. ൮

ആയോധനത്തിനു തകർപ്പടി വില്ലെടുക്കു-
മാ,യോധവീരരുടെ മുന്നണി മേഘനാദൻ
ന്യായോചിതം വിലസിടുന്നു,വിശങ്ക,യെന്ന
ധീരത്വമർജ്ജുനനു കൃഷ്ണനൊടോതിവച്ചു. ൯

വില്ലാളിവീരരുടെ പൊന്മുടിയിൽത്തിളങ്ങും
കല്ലായ്‌ ചെവിച്ചുവരുമെന്നു കണക്കിലുറ്റോൻ;
അല്ലാതെ, ലക്ഷ്മണനു പൂജ്യതയില്ലയെന്ന
വല്ലാത്ത മൂഢത കിരീടി ധരിച്ചുവെച്ചു. ൰

"ആണായ ഞാൻ രഘുവരാനുജനെങ്കിലന്നു
കാണായിരുന്നു, ബത, രാവണിതൻപ്രതാപം!
ബാണാവലിക്കിരതരാക്കിയക്കേഴമാറാ-
ന്നൂണാക്കിയേൻ! പറപറന്നിടുമെന്നുമെന്നാൽ! ൰൧

മമൈവം തുണപ്പതിനിരന്നു, മുറയ്ക്കുളിക്കി-
പ്പൂരാം! കളഞ്ഞു പഴുതപ്പതിനാലുവർഷം!
ഏവനേ ഞാനമിട്ടിതിട്ടു!മൊരേ ശരത്താൽ
കൈവന്നിടും വിമതശീർഷമെനിക്കു നൂനം. ൰൨

ഭ്രാന്തിപ്പെട്ടും സ്വകൃതി രാമനാ തമ്പിയെന്ന-
ല്ലാതില്ലവനു വലുതായൊരാ വിശ്വമൊന്നും;
ജ്യോതിസ്സൗഘം രവികരം നവപ്പുണ്ണത്തിൽ
ദ്യോതിക്കി,ലെന്തു മുകരത്തിനു ദീപ്തി വേറെ?" ൯൫

കൊണ്ടാടിടും നിജ മഹത്വമജസ്രമെന്നു
കൊണ്ടാ,വിശിഷ്ട ചരിതം നിശമിച്ചശേഷം,
ഉണ്ടായി ഫൽഗുനനിതീദൃശ ബുദ്ധിമാന്ദ്യം;
പണ്ടാനയെക്കതിർകണ്ടു കറിച്ചപോലെ. ൯൬

ദ്വൈപാരത്തിലപ്രിയസുഹൃത്തൊടു ചേർന്നു വൈക-
ന്നേരം നടന്നു മുരവൈരി കാറ്റുള്ളൂരം;
സൗരഭ്യസാന്ദ്രശിശിരാനിലപോതമേറ്റു
സാരസ്യവാൽതകളിലൂടെ തിരിച്ചു മന്ദം. ൯൭

പെട്ടന്നു മുന്നിലൊരു മർക്കടബാലനെത്തു-
പെട്ടസ്സുഖാങ്കളുടെ പോക്ക തടഞ്ഞു നിന്നി;
തട്ടിട്ടുമിട്ടും പ്രകൃതി പാർത്തി,ലൊഴിഞ്ഞുമാറും
മട്ടില്ല കാണ്മതു; കിമേതാരു കൂസലുണ്ടോ? ൯൮

"മാറിക്കിടക്ക,ളു! ഗന്തു! ജീവിതത്തിൽ
കൂറില്ലയോ ചെറുതു?"മെന്നരുളച്ചു പാർത്ഥൻ;
കേറിക്കിടന്ന, പുതുപുഷ്പരസം മുഖത്തു
പേറി,ച്ചിലച്ചു പലതും ചെറു മർക്കടം താൻ. ൯൯

"എന്തൊന്നു വിചിത്രം! ഒരു വാനര,നാസ്ഥയില്ലാ-
തെന്നോടു ഹാസ്യമതുള്ളിടമവസ്ഥകൊള്ളാം!
ഇന്നേവരെയ്ക്കു;മിതു കേട്ടറിവില്ല; തെല്ലു-
മെന്നെക്കുറിച്ചറിവു കേൾവിയുമില്ലയെന്നോ?" ൯൯

താനേതൊന്നിന്നകമിവനോടു തന്നിച്ചു നട്ട-
ദ്ദുരന്താ, കരംകളെയ രക്ഷ്യമേത്താനുണ്ടാ?
താനേതുശക്തിയാലിന്നു ബുദ്ധി വരാനതാകിലും
ഞാൻ തോന്നിട്ടംവിധമിതിനു ചികിത്സ ചെയ്യാം." ൧൦൦

സ്ഫീതപ്രകോപഹുതവാഹനഹേതി കത്തി-
ച്ചേതസ്സിലാളുവതൊതുക്കിയ,കിതവമൊന്നും;
ചൈതന്യഗർഭിതവചസ്സുക,ളാപ്ലവംഗ-
പോതത്തൊടിങ്ങിനെ വചിച്ചിതു വിശ്വവീരൻ:— ൨൧

“നാട്ടിൽപ്രഭുക്കളുടെ പ്രോജ്ജ്വലകീർത്തി കണ്ട-
കാട്ടിൽക്കിടക്കുമിവനെന്തറിയുന്നു? മൂഢൻ;
തൊട്ടിൽ കളഞ്ഞതിടുക ധൃഷ്ടത! ദുഷ്ട! നിന്റെ
പാട്ടിന്നു പോക; മതി നമ്മൊടു നാട്യമെല്ലാം. ൨൨

പിട്ടല്ല, നേർവഴിവെടിഞ്ഞടിയൊന്നുവെയ്ക്കും-
ചാട്ടം നമുക്ക പതിവില്ല, ധരിക്ക പാർത്ഥ;
നട്ടംതിരിച്ചിടുകിലാരെയു,മമ്പുകൾക്ക
പെട്ടെന്നു തീർന്നിടു,മിതിൽപ്പതിരില്ല തെല്ലും. ൨൩

ചാരത്തുനിന്നകലെ മാറുക; നീയൊരൊററ-
ക്കൂരമ്പുകൊണ്ടു ശതയോജനദൂരമെത്തും;
വീരർക്കു ചേരുമൊരു സാന്ത്വനമല്ലയോ, നി-
സ്സാരർക്കു പററിയതു, ദണ്ഡനനീതിമാത്രം! ൨൪

കയ്യാലെ നിൻ തലതൊടുന്നതു നിന്ദ്യ,മെന്നു-
ചെയ്യാതിതൊരായുധമെടുപ്പതിനായ് മറന്നു!
വയ്യാ ഞൊണങ്ങിനടകൊണ്ടിടാനിപ്പൊ,ളെന്നോ
നിയ്യാശപാസിപ്പതു? വലീമുഖ! ഭീരു നീ താൻ!” ൨൫

തൻമിത്രമാം മനുജവർദ്ധന,മക്കണക്കും,
തമ്മിൽ ശരിക്കമരുമക്കൂ,ട്ടവൊക്കപോലും,
ധർമ്മിഷ്ഠനായ ഭഗവാനതല്ലാതെ, കണ്ണും-
ചിമ്മി,ച്ചിരിച്ചു രസമൊടരികത്തു നിൽപ്പൂ. ൨൬

വാലാട്ടി,വാനരനുരച്ചു കിരീടിയോടായ്:—
“പാലാഴിവീചിയൊടെതിർപ്പുകളേന്തിടും നീ,
ബാലാനുകൂലചാപലപ്രകൃതം പൊറുക്കാ-
നീയാകിലിങ്ങിനെ കയർപ്പതു, കഷ്ടതാപം! ൨൭

ആവശ്യമില്ല കപിമേനി തകർക്കുവാൻ ഗാ-
ണ്ഡീവം കലർന്നൊരു ദിവ്യകരത്തിലെന്നും
വൈവശ്യമെന്തിഹ? ഭോഗരെന്നോരു വില്ലുമമ്പു-
മീചട്ടമേറ്റ തരുവാൻ മതിയായിടും ഞാൻ. ൨൮

വമ്പില്ല, തെക്കുവശമുള്ള മരത്തിലുണ്ടാ-
ക്കൊമ്പിന്നിടയ്ക്കൊരു തുരുമ്പുപിടിച്ച ചാപം;
അമ്പില്ല വേണ്ടവക,യെങ്കിലുമെന്റെ കാണ്ഡാ-
മമ്പിൽ ഗ്രഹിച്ചു, ശപഥം നിറവേറ്റിയാലും." ൨൯

ചാടിക്കയറി, പുരുഷാഗ്രണി മാരുതിയാൽ
തേടിത്തിരഞ്ഞു കൊടുത്തൊരു വില്ലു കണ്ടു
കേടില്ല, കാലഗതി മണ്ണായിട്ടു ലോകം
പേടിച്ചുപോമതിനെ നോക്കിയന്തകനായ കണ്ടാൽ. ൩൦

മാനം നടിച്ചു നരമൗലി വലിച്ചുകയ്യാൽ
സ്ഥാനത്തുനിന്നതിനെ നീക്കിടുവാൻ തുനിഞ്ഞു;
ഊനം ഫലം! പഴയതായിതു കൈകരംകൊണ്ടും
തന്നോടു ചേർന്നു തൊഴിലാസകലം, വിചിത്രം! ൩൧

കായം വിയർത്തു,ഞരമ്പുവീർപ്പുകളിട്ടു, രക്ത-
പ്രായം കലങ്ങി മുഖ,മക്ഷി പൊടിഞ്ഞു കണ്ണിൽ,
ആ,യതനശീലനൊരു പാവ കണക്കിനേറ്റു-
മായപ്പകിട്ടുവഹാ!യെന്നു മിഴിച്ചു നിന്നു! ൩൨

"കീശകിശോരവിനോടു വാശി പിടി,ച്ചൊട്ടടക്കം
മോശത്തിലായ്! പരിഹസിക്കുമൊരാളിവന്നും!
പ്രാശസ്ത്യമുള്ള പുരുഷത്വമതിന്റെ മാന-
നാശത്തിലും മരണമേകിലതീവ യോഗ്യം. ൩൩

എന്തായിരിക്കുമിതിലെപ്പുരമേയ,മാർത്ത-
സന്താനരക്ഷക! മുകുന്ദ! ഹരേ! മുരാരേ!
പിൻതാങ്ങിടേണമെ തിരുമേനി സമന്ദഹാസം
ചെന്താമരാക്ഷ കരികൊണ്ടുവരു കഷ്ടമേവം! ൩൪

ഉൾത്തിങ്ങിടുന്ന ഭ്രമദൃപ്തിയായിട്ടും തീ
കത്തി,ത്തരിത്തു, പുണ്ണകെട്ടു, വലഞ്ഞു പാർത്ഥൻ,
സത്തിപ്പ്രകരമവനോടു പറഞ്ഞു ചാര-
ത്തെത്തി, പ്രശാന്തമതി മർക്കടനാഥമൌലി:— ൩൬

“നാകാധിപാത്മജ! ധനഞ്ജയ! നിന്നിലുണ്ടാ-
മേകാന്തദർപ്പമൊരു മട്ടിലടങ്ങിയില്ലേ?
ലോകാഭിമാന്യരറിവുള്ള ഭവാദൃശന്മാ-
ർക്കാകാ, മദം ലഘുവു,മെന്നതു പാഠമായി. ൩൭

ഘോരാഹവത്തിലയി, നിൻ ജനകന്റെ കൂടി-
പ്പോരായ്മ ചേർത്ത പുതവിക്രമി, മേഘനാദൻ
പേരാളുമക്കൊടിയ കാർമ്മുകമേറെ മുറവും
പോരാളിനാ,നറിക ലക്ഷ്മണനോടു മുന്നം. ൩൮

ആ വിശ്വവീരനെ വധിച്ചതു കൈതലത്താ-
ലാവില്ലു ലക്ഷ്മണനെടുത്തു വലിച്ചൊടിഞ്ഞു;
ആ,വില്ലു,തന്നിലയിൽ നിന്നരനീക്ഷവാനായ്-
ദ്രവിശലാക്ഷ, മറിയാമതുകൊണ്ടു ശേഷം. ൩൯

എന്നാലും മമ തമ്പുരാൻ രഘുവരൻ
തൻതമ്പിയെപ്പററി നീ-
യി,ന്നാഹന്ത! തരിമ്പു നിന്ദ കരളിൽ-
ക്കൈക്കൊണ്ടൊരാക്കയാ,ലിവ്വിധം
സ്വന്നാഥാത്മജ! മാനഭംഗമുളവായ്;
സത്തുക്കളെപ്പററി നാം
നിന്ദാലോചന ചെയ്കിലില്ല ജയ-
മൊരാറു പാറവും, സഖേ!

സച്ചലക്ഷ്മാധനനിരാകൃതി കല-
ന്നാഹാ! മദപ്പ്രുതനായ്-
കോലം മാറിയ മർക്കടന്റെ മൊഴിയാൽ
ഉള്ളുറ്റു ഭീമാനുജൻ,

ആലംബം ഹരി,യെന്നോൎത്തു, ഹനുമൽ-
പ്പാദം വണങ്ങി,കൃപാ-
ശീലൻ കേശവനോടു ചേൎന്നു തിരികെ-
പ്പോയാൻ, പ്രസന്നാശയൻ. ൪൦

— —(0)——

കൈകേയിയുടെ കൌമാരം

അനന്താത്മജനവ്വരാധിപത്യം,
വനവാസം ബലപുംഗവന്നിവണ്ണം,
മിനവിട്ടു ശഠിച്ചു രാജപത്നീ-
മനമോ, മാമലയോ, കടുപ്പമേറും? ൧

ഖലമന്ഥര ചൊന്ന നീതിയററ-
സ്ഖലനം കേട്ടുവളൎത്തി,യെന്നവൾക്കിത്,
വിലയില്ല; വിവേകമററ ചിത്തം
പല ചാപല്യമിയന്നിടുന്നു താനേ. ൨

നിരവദ്യനിസൎഗ്ഗസൗകുമാൎയ്യ-
സ്ഫുരദംഗദ്യുതികൊണ്ടു ശൈശവത്തിൽ
സരസം സതി കേകയക്ഷമാഭൃൽ-
പ്പുരമസ്സുനമഹൎന്നിശം വിളക്കി. ൩

കൃതകൃത്യതയാൎന്ന ജീവജന്മാ-
ൎജ്ജിതപുണ്യക്കൊടിയാം തനൂജയാളെ
ധൃതകൗതുകമപ്പിതാക്കളെന്നും
ഹിതമാം രീതിയിലോമനിച്ചു പോററി. ൪

അതിലാളനയാൽ ക്രമേണ ദോഷം
പതിയും മക്കളിലെന്ന സൂക്ഷ്മതത്വം
പ്രതിവാസരമോൎമ്മവെച്ചു പൃത്ഥ്വീ-
പതി പിന്നീ,ടതുകൊണ്ടു കാൎയ്യമുണ്ടോ? ൫

നിരൂപിച്ചു പരമാർത്ഥമൊക്കെയും കൈ-
വരുവാനപ്പുരുവൃകന്യ വാശികാട്ടും
ഒരുവേളയതിൽത്തന്നെയു നിന്നാൻ
കരുതീട്ടും പതിവല്ലുന്നില്ല പരണം· ൩

മെഴുപോലെ കരുപ്പിടിക്കുവാനെ-
പ്പൊഴുതും ബുദ്ധി വശപ്പെടുന്നതാണോ?
മുഴുകെ ശുഭശീലമൂന്നിവെപ്പാൻ
തഴുകം ബാല്യമൊടുങ്ങിയാൽ പ്രയാസം. ൪

തെളിവായ് നിജ നിഷ്ഠുരസ്വഭാവം
കളിയാട്ടുന്നളവാളിമാർക്കുപോലും,
വെളിവാകിടുമക്കുമാരിയാം ക്ഷ്മാ-
തളിരിൽ താഴ്മ തരിമ്പുമില്ല കാണാൻ. ൫

നിലയം, നിജ പാഠശാല, കേളീ-
നില, ദീർഘികകളിൽ തഴച്ച ശീലം
നിലനിൽക്കു;മതാണു ജീവിതത്തിൻ-
ഫലമാറ്റും തെളിയിച്ചിടുന്നതാർക്കും. ൬

ശ്രുതിപൊങ്ങിയ കേകയേന്ദ്രനെക്കാ-
ണ്മതിനായന്നൊരു താപസപ്രവീരൻ,
കൊതിപൂണ്ടെഴുന്നള്ളി; മാനനീയ-
സ്ഥിതിയിൽ ഭൂപതി സൽക്കരിച്ചിരുത്തി. ൭

പരിചര്യകളാൽ പ്രമോദമേതി-
പ്പരിചിൽപ്പാവനശീലനായതീശൻ,
പരിപൂർണ്ണ യശഃപ്രകാശസമ്പ-
പ്പൂരിതം വാച്ചിടു,മെന്നനുഗ്രഹിച്ചു. ൮

ശ്രവണോത്സവമായിടുന്ന നാനാ-
വിവരം വാഴ്ത്തി രസിച്ചിരുന്നശേഷം,
അവനീശ്വരനോടു യാത്രചൊന്നാ-
ബ്ഭവനം വിട്ടു വെളിക്കിറങ്ങി വിപ്രൻ. ൯

ഇന്നതൽക്കടമൊരണ്ണാതപത്നീ-
കനലാമൂഴി വറ്റിടുന്ന നേരം,
നിന്ദവെന്തിന സഞ്ചരിക്കവെ,നെ-
ന്നാശലൻ മാമുനി ചെറു സംശയിച്ചു. ൧൩

മറുചിന്ത വെടിഞ്ഞു, ഗോപുരത്തിൽ
ചെറുമാറൊപ്പപ്രധാനമാക്കിവെച്ചും,
പൊറുതിക്കൊരിടത്തു, പൂൎണ്ണസൗഖ്യം
പെറുമാമട്ട ശയിച്ചു പുണ്യവൃത്തൻ. ൧൪

മലരിൻമണമാവഹിച്ചു, മന്ദം-
നിലനിൽപ്പാവനശീലനൊത്തലോടി;
നലമൊട്ടുപചാരമുത്തമന്മാ-
ൎക്കലമാരാകിലുമാചരിക്കുമല്ലോ. ൧൫

ഉലകിൽപ്പലനാറ്റമൊക്കെയും താ-
നിലയിൽപ്പെട്ട കബന്ധവിദ്യപോലെ,
നിലയറ്റു നടത്തിടുന്ന വീതാ-
കുല,നായോഗിവരൻ മയങ്ങി മെല്ലെ. ൧൬

കരിമീനൊളിനേത്രകേളിയാളി-
തിരികെപ്പൂംവഴി ഗോപുരാങ്കണത്തിൽ
പെരിയോരു തപസ്വിതൻ കിടപ്പും-
പ്പരിതോഷത്തൊടു കണ്ടടുത്തുചെന്നു. ൧൭

ദ്രുതിവന്നവരന്നേരം വിരൂപാ-
കൃതിയെത്തെല്ലു പരിഷ്കരിക്കുവാനായ്,
മതിനേർമുഖി നിശ്ചയിച്ചു,പാപോ-
ന്നതിയിൽ കർമ്മണ്യമി ചെല്ലുമല്ലോ. ൧൮

അതുകിന്തെളിലിക്കനർത്ഥവിത്തായ്-
വതു,മെന്നോതിയ തോഴിമാരെയെല്ലാം,
പുതുഹാസ്യരസപ്രധാനമായു-
ള്ളതുമേനോക്കാ,ലവരം നാക്കടക്കിവിട്ടു. ൧൯

അനിയന്ത്രിതകൌതുകം നൃപകാ-
ന്തനിനി നൽകീടണമിപ്പുകർച്ച്യ,മെന്നായ്,
കനിവററവനീന്ദ്രകന്യ,മന്ദം
മുനിവര്യന്റെ മുഖത്തു ചായമിട്ടു! ൨൦

പുരികം പുകവർണ്ണമായി, ഫാലം
കരിയായ്, ഗണ്ഡയുഗം വൃകന്ന;മിന്നി;
ഹരിരാമ! മഹാശയന്റെ വേഷം
തിരിയാത്തപടി കാണികൾക്കു തോന്നി! ൨൧

തരവരറ്റെഴുതാത്തൊരു പാവതിന്നായ്
ഉടനത്താപസനെത്തിരിഞ്ഞുനോക്കി,
മടവാർമണിയാ,ളനാമയം കൈ-
പ്പുടംകൊട്ടി പ്രതിഹാസമായ് ചിരിച്ചു. ൨൨

മനമാം മണിദർപ്പണത്തിനാ,ലാ-
നന,മെവ്വെളുപ്പുമുടൻ തെളിഞ്ഞു കാൺകെ,
വിനയാപഹൃതിയോർത്തു കീർത്തി-
ടിന കോപത്തികവർദ്ധിച്ചു ശിഷ്യൻ. ൨൩

“എടി! പാതകി! നിൻ നിസർഗ്ഗദിവ്യ-
വടിവിക്കാട്ടിയ ദുഷ്പ്രവൃത്തി, ദുഷ്ടേ!
അടികൊണ്ടു വളർന്നിടാഞ്ഞയാ,ലി-
പ്പടി നീ ധിക്കൃതി കാട്ടുവാൻ മുതിർന്നു. ൨൪

ഗുരുഹാസ്യമിതിന്നു ഗ്രസ്തരാപൽ-
ക്കരയാണെന്നു ധരിച്ചിടാത്ത മൂഢേ!
ഉരപായവഴിക്കു ചാടിയാലേ
നരവൃദ്ധിക്കു നയം ലഭിപ്പതുള്ളൂ. ൨൫

സ്വയമേവ കരാളബുദ്ധിയാൽ നിൻ-
പ്രിയനാശത്തിനു ഹേതുഭൂതയാം നീ!
ഭയമറ്റിവിധിനയെന്ന ദുഷ്പ്രേ-
രയരട്ടെ, നിയതം നിനക്കു മേലിൽ!” ൨൬

പിടിവിട്ടൊരിളംകിടാവുപോലെ,
വടികൈവിട്ടൊരു വൃദ്ധനെന്നപോലെ,
കടിലാളുക ശാപവാക്കു കേൾക്കെ-
ത്തുടിതാന്തർഭൃതി നിന്നു നിന്നിടിപ്പിൽ. ൨൭

"മികവേറിയ ശൈശവത്തിലപ്പാ-
ലകതാരിൽപ്പിഴയൊന്നെനിക്കു പററി;
പകവിട്ടു തെളിഞ്ഞനുഗ്രഹിച്ചീ-
ട്ടുക വേഗം ഭഗവൻ! കൃപാനിധേ! മാം."- ൨൮

പദപങ്കജമാനമിച്ചു വാവി-
ട്ടിതമേതിരിന്ന കന്യയോടു മന്ദം,
കരുണം കലുഷംന്നതിന്നു ദിവ്യൻ
സമയം സന്താപനമോതി വേണമട്ടിൽ. ൨൯

സദനത്തിനകത്തു ചെന്നു വേഗം
ഏറിയോ കർഷകയഷ്ടിയൊന്നെടുത്തു,
മമമററു മനോഹരാംഗി മന്ദ്യ-
പ്പുമനാമസ്സുകൃതിക്കു കാഴ്ചവെച്ചു. ൩൦

ചിരിച്ചു ഗുരുവൻ നവരണ്ഡമംഗീ-
കരിച്ചു, കോപപ്രകൃതം ത്യജിച്ചു;
സ്ഫുരിച്ചു കാരുണ്യമൊരീവിധത്തിൽ
ശരിക്കൊരാശിസ്സുമവർക്കു നൽകി:— ൩൧

"നന്നായിനി വിരോധകമായ,മമപ്പനൃത-
അത്ഭുതമേ! വൃദ്ധനാമേതാ-
മെന്നാലംബത്തിനായിട്ടുള്ള വടി തെളിവായ്-
ത്തന്നാതാമരത്തിൽ,
എന്നാലും കാരിരുമ്പായായ വിരല്യ,പകാ-
മതിലനായതിട്ടാവാ."
മെന്നായ് കാരുണ്യസാദ്രസ്മിതമൊടു കവിയും
വിട്ടുപോയാൻ വസിഷ്ഠൻ. ൩൨

കീലം പോരായ്കയാലുള്ള തൻെറ വിരലാ-
 ലൂന്നി സ്വകാന്തനെ പിൻ-
കാലം തേരിനു താങ്ങലേകി, വരമാ-
 ഹാത്മ്യം നമുക്കൊക്കെയും,
നീലക്കാറണിവേണിയാളുടെ പ്രേ-
 പ്രാണേശി കാണിച്ചൊരാ-
ച്ചാപല്യവും കഥ പാരിലാർക്കറിയുമാം;—
 അയ്യയ്യോ താനേ ജയം. ന. ബ.

———0———

ഗുഹൻ

അഥവാ,

രാമനാമം

മായാവിലാസമയമാണുലകെന്ന ബോധം
മായാതനാരതമപാരമപ്പൊരുളിനെയറിഞ്ഞും,
ആയാസമററ പരിശുദ്ധ തപഃപ്രഭാവ-
ശ്രീയാണ്ടു പണ്ടൊരു തപസ്വി വസിച്ചു പാരിൽ. ൧

കർമ്മപ്രഭാവനിലയാലതികമ്രവക്ഷം
ശർമ്മം പരത്തി, നെടുതാം കലിപാശമററി,
ധർമ്മപ്രചാരവഴി കാട്ടി വിളങ്ങി ദിവ്യൻ;
നിർമ്മത്സരൻ മുനി പരക്ഷേപകാരിയല്ലോ. ൨

വിണ്ണും വസുന്ധരയുമൊന്നിനൊന്നുപോലെ; പുല്ലും
പൊന്നും സമം; കനകവും കല്ലിനോടൊപ്പം,
എണ്ണുന്ന ധന്യമതിയാം മുനി; മോക്ഷമാർഗ്ഗം
നണ്ണുന്നവന്നു വിഷയത്തിലിളക്കമുണ്ടോ? ൩

മോഹത്തിഴപ്പു ലവമെന്ന്യെ സമാചരിക്കും
ഗാർഹസ്ഥ്യദീക്ഷയൊടു താനതുനാനകാലം,
ദുർഘർഷമേകിടുമൊതുങ്ങി പിറന്നു; പുണ്യ-
വ്യൂഹം മനോഹരവപുസ്സൊടുദിച്ചപോലെ. ൩

ശ്രദ്ധിഷ്ഠഭക്തി, സമഭാവന, സാധുസംഗ-
സ്ഥായി, സ്ഥിരാത്മത, സുധാകരസൌമ്യഭാവം,
വായിൽ സദാ സുമധുരോക്തി, മുഖപ്രസന്ന-
ശ്രീ,യിതു മുറ്റിയിലിണങ്ങി ഗുണങ്ങളേറം. ൪

താരാർമകന്ന മുനിനാരദനെന്നപോലെ,
നേരായ് മഹേശനു ഷണ്മുഖനെന്നപോലെ;
പേരാളിടുന്ന പിതൃമത്തസമസ്തവിദ്യാ-
സാരാമൃതാംബുധി, സുതൻ, സുതരാം വിളങ്ങി. ൫

താതാങ്കകേളി നവചന്ദന,മാത്മവിദ്യാ-
മാതാവിനുള്ള വിജയത്തിനു വൈജയന്തി;
ജാതാദരം ജനകനെപ്പരിചര്യ ചെയ്തു,
വീതാകുലം വിലസി, വിശ്രുതനാം കുമാരൻ. ൬

അന്നാളിലൃഷിപതിയപ്പിതൃകൂടവനായ്-
ച്ചെന്നാത്തിട്ടുള്ള മടിവിട്ടൊരു ഭീമസത്വം;
മന്നാകമാനമുള്ള പാദതുളൂടനേ; ശയിൻ-
പിന്നാലെ പാറിടുമയോഗതി,യെന്നപോലെ. ൭

ഉത്തുംഗശൈലസമനം; ഉഗ്രമഹസ്സു, കാളി-
കത്തുന്ന ദൃഷ്ടി, കഠിനാക്ഷ, കരാളദംഷ്ട്രം,
ഉത്തുള്ള ദാരുണപിശാചനൊഴിഞ്ഞുപോകാ-
തെത്തുന്ന പാർത്ഥിവന പിന്നിലിതെന്തു ചിത്രം! ൮

തീക്ഷ്ണന്റെ മൂർത്തിഭയം, നെടുവീർപ്പുമിട്ടു-
വെയ്ക്കുന്ന കാലടികളുൾത്തളിർ താറുമാറായ്;
അക്ഷിതീശനഭയത്തിനിരന്നു, നാലു-
ദിക്കും നടന്നു; ബത! നിഷ്ഫലമപ്രയത്നം! ൯

പ്രത്യക്ഷദൈവമവനീശ്വര,നെന്ന വാക്യം
പ്രത്യക്ഷമാം കരതലാമലകമതാക്കുമെന്നോൻ,
കൃത്യം പിഴച്ചു, നയദൂഷണനാകിലുമെന്തോ
ഗത്യന്തരം? വിപദി ധർമ്മതിനിസ്പൃഹനായവൻ! ൧൧

നാട്ടാരൊരാളുമവനോടനുഭാവമേതും
കാട്ടാതെ, ഭൂപതി കടന്നു വനാന്തരത്തിൽ;
നാട്ടാകിലെന്തു? മുടിയെറവുകി,ലൊരുമണിക്ക
ക്കൂട്ടാക്കമോ ജനത? ദുഷ്ടനു ദുഃഖലാഭം! ൧൨

ഇണ്ടൽക്കനൽക്കളിയിലാടു, മിരണ്ടു, മെതാഴി–
കൊണ്ടന്നു പോലെ,യഴറിക്കഴിയുന്നനേരം,
ഉ,ണ്ടസ്ഥലത്താരുണം, വിമലം, വിശിഷ്ടം;
കൊണ്ടൽക്കിടയ്ക്കു തെളിയും തടില്ലതപോലെ. ൧൩

തട്ടിപ്പിളർന്നു തളരും ചരണങ്ങളുമയ്യോ!
മുട്ടിച്ചുരുണ്ടു, പൊടിയേറ്റു പുരണ്ടു, വാടി;
പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു, നൃപനാരുമൊരാന്തരാതേവം
ഞെട്ടിക്കമാ,റഹഹ! മണ്ണിലുതണ്ടു വീണാൻ. ൧൪

ശ്രീപാദമന്ത്രമനിലത്തണയാതെ, രക്ഷാ–
രൂപം മടിച്ചുവിടെ നിന്നു കറച്ചുരുളം;
ദീപത്തിനെന്തിതിരമെങ്ങു തെളുന്നു? ദുഷ്ട–
ക്കാപന്നപുണ്യമുഖി കാൽപ്പെരുമാറ്റമുണ്ടോ? ൧൫

മുറ്റത്തുവീണു, മുഖവും മിഴിയും കലങ്ങി–
ത്തെറ്റന്നു രക്ഷ തിരികിയണ,ഞെന്നറക്കെ,
കറ്റുള്ള ശഷ്കിടമിളാപതിയെന്നു തീർക്ക–
മുറ്റപ്രിയോക്തി മുനിബാലകനോതി മന്ദം:— ൧൬

"ഖേദാതം വിശാര,മവനീന്ദ്ര! മുറ്റുന്നു,മെ–
ത്രപ്പോരം ഭൂമിനുണ്ണ,ലെന്നോ, ഭൂതകർമ്മദോഷം;
ഖേദാറാ നരകനരകങ്ങളെ വക്കുമൊരായ്–
ത്തീരുന്ന കർമ്മഗതിപോലെ ജഗത്തിലെങ്ങും. ൧൭

ഉണ്ടാമനന്തപരസൗഖ്യകരങ്ങളിവർക്കു രണ്ടെ-
രണ്ടാണു, പാപനിര, മറ്റതു പുണ്യകാണ്ഡം;
കൊണ്ടാടിടേണ്ട പൊരുളാണിതു; ക്രൂരമോഷം-
കൊണ്ടാക്രമിപ്പടിവരാ,മൊടുവിൽക്കലാശം. ൧൮

വാഴുന്നമന്നനിവനെന്നു മറിച്ചു, മേലും
കീഴും മറന്നു പല ദുഷ്കൃതി ചെയ്തുമൂലം,
കേഴുന്നതിന്നു,മതിതാമയ വാർദ്ധിയിങ്കൽ
താഴുന്നതിന്നുമിടവന്നു മഹാനിലാഭി. ൧൯

നാനാതരത്തി,ലയി, നിൻ കരണങ്ങളാൽ നീ
താനാചരിച്ച ദുരിതാവലി മൂർത്തിമത്തായ്;
ദീനാനുകമ്പ ലവമില്ലിവനിന്നു നിന്നെ-
ത്തിന്നാകവാൻ കൊതിയൊടും ഉടനെത്തുടങ്ങി! ൨൦

ശോകപ്പുറപ്പടിവരുന്നു പരിച്ചു നീക്കാൻ
ഏകകരണ വസ്തു, സകലോത്തമ രാമനാമം
ലോകത്രയാഭരണമന്ത്ര,മതേഴുവട്ടം
ഹേ, കരുണാലയ! ജപിക്ക ഭക്തിപൂർവ്വം.” ൨൧

സാരാക്ഷരങ്ങളറിയാതെ പുളച്ചു നാവാൽ
ശ്രീരാമനാമമതുപോലവനുച്ചരിക്കെ,
ആ രാക്ഷസാകൃതി മറഞ്ഞു, മഹാന്ധകാരം
സൂര്യാവതാരസമയം മുടിയും കണക്കെ. ൨൨

ആ പാതകൻ, കരളിൽത്തെളിവാർന്നു സാക്ഷാൽ
ശ്രീപത്മനാഭജനകപ്രതിപത്തിയെത്തി,
താപാഭികൃത്ത വടുവൊത്തൊഴുതാനമിച്ചാ-
ബ്ഭൂപൻ തിരിച്ചു തിരുനാടു മരിച്ചു ഭദ്രം. ൨൩

ആനന്ദശീല,നനഘാശയ,നപ്പൂതാത്മ-
ധ്യാനം കഴിഞ്ഞു സുതസന്നിധിയിങ്കലെത്തി;
“നീ നല്ലകർമ്മി! വലുതാം കലുഷപ്പരപ്പി-
ന്നൂനം വരുത്തുവതി, നാ മക്കളൊന്നുപോരേ? ൨൪

ഉൽക്കടമാം കാനനമടച്ചു മുടിച്ചു വെണ്ണീ-
റാക്കാൻ കടുത്ത ചുടു തീക്കനലല്ലുവേണം!
കൈക്കാണതെന്തിനതുചിതം കറയുന്ന വൈദ്യ-
നാക്കാവതോ ഫലചികിത്സ പരിശ്രമത്താൽ? ൨൫

ശ്രവിച്ചടുത്തിയൊരു ചാരുനിഷാദനായി-
ട്ടാവിർഭവിക്ക,മതിനാൽ ച്ചരിതാർത്ഥനാം നീ;
ആ വിശ്വനാഥപദപൂജനവൃത്തി നിന്റെ-
യാവിഷ്ട പൂർണ്ണഭവ്യമകന്നതി ചെയ്തതെല്ലാം. ൨൬

ത്രേതായുഗത്തിലിനവംശജനായ് പ്രസിദ്ധ-
ഭ്രാതാക്കളൊത്തു ദശരഥപുത്രനായ് പിറക്കും;
താതാജ്ഞയാ വല്ക്കലധാരിവനിനിവാസം
സീതാസഹോദരസമന്വിതമൊത്തുകൂട്ടും. ൨൭

പ്രീണിച്ചു കാനനമണഞ്ഞിട്ടവന്റെ രാമനാ-
മത്താണിയെക്കണ്ടു 'തമസാ'നദി നീ കടത്തും;
ക്ഷോണീശ മംഗളമുഖത്തിൽ,മനസിലാത്ത-
ശ്രേണിക്കു പാദമുളവാക്കി, മടങ്ങുമീശൻ. ൨൮

ചിന്തന്ന ഭക്തിയൊടു രാമപദാർച്ചനത്തി-
ന്നന്ത്യം നിനക്കിരവരും; കൃതകൃത്യനാം നീ;
എന്നും തപോധനകലാർണ്ണവ പൂർണ്ണചന്ദ്ര-
നെന്നുള്ള പുണ്യമഖിലമിയന്നിടും നീ." ൨൯

ഉണ്ണിക്കിവണ്ണമപ്പൻ തെളിവോടു കമലാ-
കാന്തനെ സ്വാന്തമതിലൂ
ന്നി,ജ്ഞാനാർത്തസിദ്ധിക്കവിടമൃതകം-
ശാപമോക്ഷമരുളി;
മന്ധിക്കരുതക്കവൻ "ഗുഹ"നെന്ന വടിവായ്-
'ശൃംഗിവേര'ത്തിലാന്നാൻ;
വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു രാമായണകഥയിലതിൽ-
പിന്നെയുണ്ടായതെല്ലാം. ൩൦

———൧———

ആഞ്ജനേയശമം.

ആകണ്ഠമന്നാധി വളർന്നൊരഗ്നി-
ശിഖാംശമങ്ങും നിലയെന്ന മാററി,
പുകഴ്ന്ന ലങ്കാപുരമൊക്കെയൊന്നം
പുകച്ചുപോന്നാൻ പവമാനസൂനു. ൧

കരപ്രതാപക്കനലിങ്കലൊററ-
യ്ക്കൂക്കരെപ്പാററകളായ്ക്കരിച്ചും,
കരാംഗകം പാകിയുമന്ന ബാലമ-
ദ്രുതപ്രമാദം ചെയ്തുന്നിരവച്ചും; ൨

കടുത്ത കന്മപ്പിഴകൊണ്ടു തങ്ങൾ-
ക്കടുത്തിരുന്ന്യാപത്തിമെന്ന ബോധം
കൊടുത്തരക്ഷശ്ശിമാനസിപ്പം
കെടുത്തുമുന്നിദ്രയശം വിതച്ചും; ൩

നിശാടിമാർ പുഴതിലുള്ളകണ്ണും,
ഭശാന്യരനോടെയ്ക്കരണേറ്റതിന്നും,
ദ്രശാന്തയാം ഭൂമിജയാംക ദുഃഖ-
പ്രശാന്തിയെയ്ക്കണ്ണ കൃതാർത്ഥനായും; ൪

നിറഞ്ഞ സൈന്യത്തൊടുമംബുധിക്ക-
പ്പുറംവിളങ്ങും രഘുനാഥവാസം,
മുററും ലാക്കാക്കി, വിയത്തിലൂടെ-
പ്പറന്നു ശീഘ്രം പ്ലവഗപ്രവീരൻ. (കുളകം) ൫

അനന്യസാധാരണകീർത്തിസമ്പാ-
ദനം വളർത്തുന്നിതു തൽപ്രശീലം;
മനസ്സിലൊന്നും നിനവുന്ന മർത്ത്യാ-
നൊത്തിലുണ്ടായിതു ബാതിക്കം;— ൬

“ജനിപ്പതായോ, ലക്ഷ്മിമാത്രഷണ്ഡം
തനിപ്പു കാട്ടേണ്ടുന്ന ജനധർമ്മം;
എന്തിക്ക ജന്മം സഫലീകരിപ്പാ-
നിനിയുള്ളതൊക്കെയുമില്ല ചേതം. ൭

താലം ധരിച്ചീവലയത്തിനും, മത്-
കലത്തിനും, മേഖലയ്ക്കുമൊപ്പം,
അലംകൃതികളെല്ലാമതുല്യതരം
വിലപ്പെട്ടും മൽഭുജവീര്യവൃത്തം. ൮

ഒരാറുംകളെല്ലാം വിറിയാത്ത മക്കാ-
വരാലയത്തിൽക്കതിരകൾ, ധ്രുവം
നിരാകുലം കല്പന നിർവ്വഹിപ്പാൻ
വിരാമപ്പുമാൻ വിട്ടുമെന്നെയല്ലോ. ൯

കരത്തിനാലിട്ടി പറിച്ചുട്ടകരം,
പരന്ന വാരാശി കടന്നു ചാടാം;
പരന്തപൻ രാഘവനന്തിലുള്ള-
ന്തരം തരിച്ചീടുവതിന്നു കാലം? ൧൦

അനല്പമാം രാഘവരാവണാഖ്യാ-
ധനപ്രപഞ്ചത്തിൽ ചുരിതത്തിലെന്നും,
മനക്കയത്താൽ പിടിച്ചു ശോഭം
നിനയ്ക്കിലിന്നി മൽക്കെനസാർമ്മമെന്മൻ. ൧൧

ഭയന്നിരിക്കും പ്രിയ ഭക്തിപൂർവ്വ-
മയച്ച ചൂഡാമണി നോക്കി, നോക്കി,
പ്രയത്നമാദം നിരപ്പിച്ചു, ഗാഢ-
പ്രിയം തലൃമ്മേദ്യനിവൃകലൃണമാം.” ൧൨

പയസ്സിലുപ്പിന്നളവുപോലെ, പുണ്യാ-
ലയത്തിലുൾപ്പെട്ട പിശാചുപോലെ,
സ്വാധം സമീരാത്മജനിപ്പുകിക്ക-
ശയത്തിലുണ്ടായിതു മുപ്പുമല്ലും. ൧൩

ഉലഞ്ഞിടും താതനാമുഖമെന്നാ-
നിലയ്ക്കു താന്തരെക്കൊണ്ടു പോയിടുമ്പോൾ,
അലംഘനീയോന്നതമാം "സ്വവേലാ"-
ചലം വഴിക്കേററിതു പാദഘാതം. ൪൫

തൊടിക്കകത്താക്കവടിയുണ്ട തട്ടി-
ത്തെപ്പടിഞ്ഞിടും മൺകുടമെന്നവണ്ണം,
ഇടിഞ്ഞു, ഹാ ഹന്ത! മഹീധ്രമാകും
മുടിഞ്ഞുപോം വീരപദം തകർത്താൽ! ൪൬

ദ്രവിച്ചു ദുഷ്ടൽപ്രതനപ്രണാമം,
ശ്രവിച്ചു വാനോരിലുരുപ്രകമ്പം;
സവിസ്മയം സാരസവാസനാവി-
ർഭവിച്ചു, വാതാത്മജനോടുരച്ചാൻ:— ൪൭

"ചിരം ജയിച്ചാലു,മഹത്ത്വസത്താ-
സ്ഫുരച്ചരിത്ര! ശ്രുതപുണ്യരാശേ!
നിരന്തരം രാമപദാശ്രയത്തിൽ-
പ്പരം ഭവാന്നെന്തിഹ വേണമുള്ളൂ? ൪൮

ശരിക്ക ധൈര്യം ഹൃദി തെന്നലിക്കും,
മരിക്കുവോളം മയമാംശരക്ഷം,
സ്ഫുരിക്കുമാറാക്കിയ വന്ദ്യമാനം
ധരിച്ചു നാമൊക്കെയു,മപ്പുകീർത്തി!" ൪൯

അറിഞ്ഞ മട്ടക്കഥ വാച്ചുവേരി-
ക്കറിച്ചു കാകുൽസ്ഥനു നൽകിയാലും;
കുറിച്ചതീക്ഷിച്ചനിശം ഭവാനെ-
ക്കുറിച്ചു നാഥന്നിമനമ്മൈവം". ൫൦

വണക്കമാർന്നപ്പവനന്റെ തൃക്കാ-
ലിണയ്ക്കു കൂപ്പിക്കറിയാവുവാശി;
ക്ഷണത്തിലുത്ഥിച്ചു വഴിക്കു ഭീഷ-
ണപ്രതാപൻ കുതികൊണ്ടു വീണ്ടും. ൫൧

“നടത്തിത്താ,നാമങ്ങൾ”ളെന്ന കീശ-
പ്പടയിലെ സന്തുഷ്ടിവന്നുവാരനാ,
ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു നടുങ്ങുമാറൽ-
ക്കടലപാനം വിട്ടില്ല രാമദൂതൻ? ൨൭

ക്രമാഗവിതത്തിട്ടമതീ വരീരുപ്രം-
ഭ്രമങ്ങളാലും, പ്രതാപാതിശയാലും,
അമന്ദമംഗങ്ങളുലഞ്ഞു മാറ-
ഗ്രമരത്താട്ടം മന്നിലിറങ്ങി വീരൻ. ൨൨

ഗതാഗതമുൽകൃഷ്ട തപഃപ്രഭാവ-
പ്രതാപനായുള്ളൊരു താപസേന്ദ്രൻ,
അതാ, വിളങ്ങുന്നു; കരങ്ങൾ ചേർന്നു-
ഞ്ജലിയാക്ഷരം വായുസുതൻ കഥിപ്പാൻ:— ൨൩

“അപ്പുണ്യതാപസരിടം നമുക്കാ-
ലപ്പുറം കഴിപ്പാനുമാം? മഹാത്മൻ!
തപ്പിക്കവേണ്ടതുകനാട്ടു കണ്ടി-
ക്കൊട്ടുകവേണമിവ,നാഞ്ജനേയൻ!” ൨൪

“വടക്കകോണം വലുതായ കുന്നിൻ-
തലത്തിലുണ്ടുത്തമമാം തടാകം;
നടക്ക”—ന്നെന്നരുളി, മൌനം
തുടർന്നു തപോധനിലീനനായിതാൻ. ൨൫

“അകമ്പിതം ഞാൻ വരുമ്പോളങ്ങി-
ട്ടുകഴ്ന്ന ചൂഡാമണി കാക്ക”—യെന്നായ്,
മികച്ചൊരാ ബ്രഹ്മ മുനിക്ക നൽകി-
ട്ടകന്നു മൃത്യുഞ്ജയഭക്തൻ. ൨൬

സ്ഫുടം കുളിക്കും പ്രവഗകുലാവൊ-
ന്നതൻകതിച്ചാർക്കതിലൂടിൽ
കടന്നിവെച്ചാനതു; ചൈതലിന്നം-
തടത്തിലുണ്ടോ വകഭേദമെന്നോയോ? ൨൭

സരസ്സിലെത്തിജ്ജലമാസ്വദിച്ചു്, ഉൾ-
ക്കരുത്തൊടാബ്ധി തിരിച്ചു ചെന്നു;
വരർഷിയും വീരനുമൊന്നു ചോദ്യോ-
ത്തരങ്ങളുണ്ടായിതു തമ്മിലേവം:— ൯൭

"എങ്ങെന്റെ ഭൂഷണം?" "മൽകരകത്തിൽ", "എന്ത-
ങ്ങെടുത്തിതു?" "ഞാനെടുത്ത്", "ഏനാതി?" "നാമെവൻ?"
"എങ്ങനെയവൻ?" "പിതാവില്ല", "കപീശപുത്രൻ ഞാൻ,"
"ഇങ്ങെന്റെ ബോധ", "മിവനാരെന്നി?" "ഭാഷമില്ല." ൯൮

പാരം പരന്ന കട്ടക്കൊമ്പിന്റെ പൊട്ടാരത്തു
പാഴുരവമന്നിടമന്തരവും മുഴക്കി,
വീരൻ തിരിഞ്ഞു കരകത്തിനകത്തു നോക്ക-
ന്നേരം ഹരേ! വലിയ വിസ്മയമൊന്നു കണ്ടാൻ. ൯൯

നേരായന്നിലപ്പോരഞ്ജതിയിലൊരുവിധവും
    ഭേദമില്ലാതെതിങ്ങൾ
ധാരാളം ദിവ്യചൂഡാമണികളിടകലർന്നു-
    ള്ളതായ് കണ്ടൊരാലെ,
സ്ഫാരാശ്ചര്യം കലർന്നാക്കപികുലതിലകൻ
    കണ്ണുഷാരപ്പെരവൃത്ത-
ന്നാരാലാരാദ്ധ്യനാമമ്മുനിയുടെ കഴലിൽ-
    ത്താണുവീണാനമിച്ചാൻ. ൱൦

"പൊറുക്കണമറിയാതിപ്പുറിവകന്ന ഞാൻ ചെയ്തതാം
വെറുപ്പുകളശേഷമിച്ചരിതമിന്ന ശീരിപ്പുമം;
മറുത്തതല്ലിട്ടോല്ല മൽപ്രവൃത്തിപ്പെഹാസപ്പാമി മമ
വെറുക്കുവതിനാകൊല്ലാ; ശരണമെൻകൃപാവാരിധേ! ൱൧

ശരിക്കതിലസൂനവെത്തുഴകി, മന്ദഹാസത്തോടും
വരിഷ്ഠനരുളിച്ചെയ്തു:—"നീ മദമൊഴിഞ്ഞു സംശുദ്ധനായ്;
ധരിക്ക,വിളരാമനാകൃപ തരിമ്പു നിൻപേരില-
ങ്ങരിച്ചു ഫലമാം തവ പ്രഥിതവീര്യവും ശൗര്യവും. ൱൨

ശ്രീമൻ! മാന്യചരിത്രരാം പല ഹനൂ-
മന്മാർ ജഗത്തിൽപ്പുരാ
രാമൻകല്പനയാൽപ്പിറന്ന കഥ നിൻ-
ചിത്തത്തിലെത്തീടുവാൻ,
ഊനമറ്റംബികയാളയച്ച വരപൂ-
ർവ്വാചാരമാർഗ്ഗത്തെ നി-
സ്സീമം വാഴ്ത്തുമവസ്ഥ, വിഷ്ണുഭഗവാൻ
കാണിച്ചു മായാമയൻ. ൯൮

പരമാത്മനിതാത്മവെച്ചു വീണ്ടും
കരകത്തിൽത്തളിരൊട്ടു നോക്കിയാലും;
മുരമാഥിപദം ഭജിച്ചു പൂർവ്വാ-
ന്തരവിഖ്യാതി ഭവാനിയന്നിടട്ടെ!" ൯൯

അന്നപ്പിളപ്പാർന്ന ചാരുഭൂഷണത്തിൽ-
ത്താനേ കിടപ്പുള്ള ത-
ന്നൂനം കണ്ടു, നമസ്കരിച്ചുവെന്നും
കയ്ക്കൂപ്പിണ്ടു കണ്ടേത്തമം;
മനത്തിൽക്കരിമേഘമനോജ്ഞവിധം
ഒപ്പം നരിച്ചുമ്പൃത-
ധ്യാനം പൂണ്ടു തിരിച്ചു നിസ്തുലഗുണാ-
കരൻ, സമീരാത്മജൻ. ൱

— — (0) ———

ഭരതപ്രതീക്ഷ.

വനജാക്ഷ,നമാനുഷപ്രഭാവൻ,
വനമാലാഭരണൻ, രഘുപ്രവീരൻ
വനവാസ്സു കഴിഞ്ഞു നാട്ടിലെത്തും-
ദിനമെണ്ണിബ്ഭരതൻ കഴിച്ചു കാലം. ൧

തകരാറതിലപ്പിതാവിനുള്ളം
തകരാറാക്കിയ തൻ സവിത്രിയാളെ,
പകയാലിടനെഞ്ഞെരിഞ്ഞെരി,ഞ്ഞവൻ,രാ-
പ്പകലെന്നല്ല, കിനാവിലും വെറുത്തു. ൨

മഹനീയഗുണാബ്ധി,യഗ്രജൻ,
സഹജൻ, സമ്പ്രതി ജീവനോടിരിക്കെ,
ഇഹ, ഭൂഭരണം തനിക്കധർമ്മ-
വഹ,മെന്നുള്ളതവൻ ദൃഢപ്പെടുത്തി. ൩

പരിവാരയുതം വനത്തിലെത്തി-
പ്പുരിപൂകേണമതിന്നഗ്രജനോടിരന്നു;
"ശരിയല്ലിതു നീ തിരിച്ചുപോക"-
ന്നരുമാടി,പ്പുരു സത്യരക്ഷചെയ്തു. ൪

"തിരുമേനി പുരത്തിലേക്കു വീണ്ടും
വരുവോളം പ്രകൃത്യാരക്ഷണാർത്ഥം
തിരുവുള്ളമോടു പാദുകായുഗത്തെ-
ത്തരുമാറാകണ,മെന്നിരന്നു ഭക്തൻ. ൫

അതുലപ്രണയപ്രസക്തി കണ്ടു-
ള്ളുളകം പൂണ്ടവനന്നു രാമചന്ദ്രൻ,
അതു നൽകി; നമസ്കരിച്ചു വാങ്ങി-
ച്ചതുരൻ,തമ്പി, തിരിച്ചണഞ്ഞു രാജ്യം. ൬

പുരിയയമ്മയുമയെയുത്തമാംഗോ-
പുരിയും, പിന്നെ ഗൃഹാന്തരത്തിലും താൻ,
പരിചിൽക്കുടിവെച്ചു പാർത്ഥിവത്വം
പരിപാലിച്ചു നയാകരൻ, കുമാരൻ. ൭

ഭരതന്റെ വിവേകപൂർവമാകും
ഭരണത്താൽ ഭവ്യം വളർന്നു ഭൂവിൽ;
നിരവദ്യവിനീതി നിസ്തുലശ്രീ-
കരസമയത്തിനു ജന്മഭൂമിയല്ലോ. ൮

ത്രിജഗൽഗുരുവാം മുകുന്ദനാമ-
ഗ്രജനെന്നതിലുറ്റു ധന്യശീലൻ;
പ്രജകൾക്കിഹ രാമനെന്നപോലാം
നിജഭൂപാലനരീതിയാലുയർത്തി. ൯

ക്ഷിതിയായ നഭസ്സമിത്രമേഘം
പതിയാതന്നു നിഷ്ഠുരമായ് വിളങ്ങി;
അതിശുഭ്രയശഃപ്രകാശമേകാ-
മതിമാൻ വാണു ചതുർദ്ദശാബ്ദകാലം. ൧൦

സുധിതൻ സഹജന്നരണ്യവാസാ-
വധിയായെന്നു ഗണിച്ചുറച്ചനാളിൽ,
അധികാരമമൊഴിച്ചു, രാജ്യ-
വിധിയാംവണ്ണമലങ്കരിച്ചു മെല്ലം. ൧൧

പടഹങ്ങളടിച്ചു, നാട്ടിലെല്ലാ-
മുടനാ വാർത്ത വിളംബരപ്പെടുത്തി,
മടവാരമിതപ്രമോദപൂർവ്വം
നടനം ചെയ്തു; ജയാരവം മുഴങ്ങി. ൧൨

സ്തുതിപാഠകരൊട്ടമന്നനൊപ്പ-
ന്നതിരെല്ലാൻ മധുരോക്തമോതിനാങ്ങി;
ക്ഷിതിദേവമുഖോത്ഥവല്പ്രസൂനാ-
ഹുതിശബ്ദങ്ങളുയർന്നു മെല്ലമേലെ. ൧൩

മലർമാലയിലും മുക്തകദാമവും
പല പൂവാട വിരിച്ചു വീഥിതോറും;
നിലയങ്ങളുമോഘമംഗളത്തിൻ-
ഫലമെന്നായ്ത്തെളിയിച്ചു മണിദീപം. ൫൪

സുപരിഷ്കൃതവിജയധ്വജപതാകാ-
കപടത്താലുയരം കരങ്ങൾ നീട്ടി,
നൃപസിംഹസമാഗമം ക്ഷണിപ്പൂ-
നപരിഭ്രാന്തിമയപ്പുരം പരക്കെ. ൫൫

ജനമാകെ മഹോത്സവമെന്ന സന്ദ-
ർശനമർഹിച്ചു നിരന്നു കാത്തിരുന്നു;
ദിനനാഥനൊടൊക്കമാശിപൂകാ-
ദിനകൃത്യത്തിനു പോകുവാനൊരുങ്ങി. ൫൬

വരവില്ല, വിചിത്രമെന്നുകേണോ-
ന്നവരന്നു വഴിക്കു വീട്ടു പാറി?
ഭരതന്ന മനം പുകഞ്ഞു, ഭാഗ്യ-
ത്തരയായ്ത്തൻ കഥയെന്ന സംശയിച്ചു. ൫൭

ജലദാവലി പാർത്തു വർഷമേഘം
കലശം ചാതകി വാ തുറന്നിരിക്കെ,
ഫലമറ്റുള്ള മരത്തിട്ടയൊട്ടുളളാം
നില തെളി,പ്പുലരും നിനച്ചു ഭൂമാൻ:— ൫൮

"ക്ഷിതിയിൽത്തടവിക്ക പോയി വർഷം
പതിനാലും പരമിന്നുതന്നെ തികഞ്ഞു;
ഗതിയെന്തിനി മേലൊരിക്കലും സം-
ഗതിയില്ലഗ്രജനിന്ന വന്നിടാഞ്ഞാൽ. ൫൯

അതുമല്ല തിരുവായ് മൊഴിക്കു ഭേദം
കലർത്തിക്കാട്ടുകയില്ല സത്യസന്ധൻ;
ഉരുകുന്ന മനസ്സിനിക്ക; ഭ്രാന്തിൽ-
ക്കതുവെന്തോ വിധിവൈപരീത്യമല്ലോ! ൬൦

പരനില്ലധികാരമിന്നതൊട്ടി-
ധരണി,ക്കായതു രാഘവന്നു മാത്രം;
അതു മാറ്റുവതന്യഭാവകാരം
ഹരണം ചെയ്യുകിലും മരിക്ക നല്ലൂ. ൨൧

അവിചാരിതമാം മുഷകളെന്താ-
ണവിടേയ്ക്കാരറിയുന്നു ദൈവതന്ത്രം!
രവിപോമളവിന്നു തന്നെ ഞാനും
ഭുവി മൽ പ്രാണനുമൊപ്പമസ്തമിക്കും.” ൨൨

ഇടിവെട്ടിയ മാതിരിപ്പോലെ തെല്ലും
ചൊടിയില്ലാതെ മുഖാംബുജം വിളർത്തും,
മുടിതൊട്ടടിയോളവും വിയർത്തും,
പൊടിയുന്നശ്രുകണത്തിൽ മുങ്ങിയും; ൨൩

മനനിമ്നതയോടക്ഷണം സുമിത്രാ-
സുതനാപ്പണാധിതരാമമന്ത്രമൊട്ടും
ചിതറാതരികത്തു നിന്നിടും തൻ-
ഹിതമീമട്ടുരചെയ്തു സച്ചരിതൻ; — (യുഗ്മകം) ൨൪

“പ്രിയവത്സ! സുധീമവിയ്ക്കൂ! സൂര്യ-
നൃപദീപം, വിഭു, രാമഭദ്ര,നാഥൻ,
സ്വയമീ നഗരം വെടിഞ്ഞതായും-
ഭയമാർന്നു; സയുക്തികം കഥിക്കാം. ൨൫

വഴിപോലെ വനപ്രവാസകാലം
കഴിയുന്നാകിലതിന്നടുത്ത നാളിൽ
ഒഴിയാതെയവനെത്തുമെന്ന സത്യം
പഴിയായ്”; നേരമതിക്രമിച്ചു പാരം. ൨൬

മനുജർക്കിനിയിന്നാവസാന-
ത്തിലെ മുമ്പിലത്തെയാണോർക്കണെങ്കിൽ;
അനുജന്റെ ദൃഢവ്രതത്തിലിന്നും
മനുജാധികനേകയോ തോന്നിയില്ലേ! ൨൭

വിജയത്തുറമരക്കർക്കൊന്നമായി-
ട്ടൊപ്പൊരുതി—പ്പൂർവ്വജ,നെന്നു ഞാനോർപ്പൂ!
പുരുഷോത്തമനാം ജയിച്ചുവെങ്കിൽ
പുരുമോദമെത്താട്ടമെന്നുമായിരുന്നു! ൨൮

ജനകാത്മജ, സാധ്വീമ, സാദ്ധ്വീ-
ജനമുക്താമണി മാഴ്കിയെങ്ങിരിപ്പൂ!
അനഘൻ, ഇനി, ലക്ഷ്മണൻ —കടൽതീ-
ക്കനലിൻകൂടിനമിത്തുയില്ല വീട്ടും! ൨൯

ഒരു പാതകിയാലെനർത്ഥമിത്ഥം
വരുമെന്നറിവതിന്നുതിച്ചു മുന്നം!
വരുവാൻ വിധി വെച്ചതെപ്പൊഴും കൈ-
വരു,മൊരാൾ തോരാ ഫേളുവും മറിക്കും. ൩൦

ഗുരുശാസനമോർത്തിച്ചു പാർത്ത-
ട്ടോരമട്ടിതുവരെയും ഞാൻ ഒരിച്ചു;
അരുതല്ലിനിമേൽ, കുമാര! നീ താൻ
പൊരുതല്ലോർത്തിടും രേയറു വാങ്ങിയാലും. ൩൧

തണലററ മരം, ഒരിറ്റു മിന്നൽ-
പ്പിണരില്ലാത്ത ഘനം, വിശന്ധ സൂനം, .
ചുണമാറിയ മെയ്; രഘൂദ്വഹൻ വ-
ന്നണയാതിപ്പുര,മൊക്കെയും സമാനം! ൩൨

അതിനാൽപ്പുറത്തിലിപ്പൊഴേ ഞാ-
സ്മൃതിപൂർവ്വം സഹസാ മരിക്കുവൻ ഞാൻ;
അതികഷ്ട!മയോദ്ധ്യ മാഴ്കിടേണ്ടും
സ്ഥിതി മൽ സ്വാമി വിധിച്ചുവെച്ചതാവാം! ൩൩

വരരൂപമനുസ്മരിച്ചു, ലങ്കാ-
പുരമുൾപ്പെട്ടുഴലുന്ന ദേവിയാളെ,
വരവിക്രമ! വീണ്ടെടുത്തു, രക്ഷോ-
വരവംശത്തെ മുടിച്ചുപോരണം നീ. ൩൪

തവ പൂർവ്വജരാമിവർക്കു മൂവ-
ർക്കവസാനക്രിയ നീ നടത്തിടേണം;
ഭവലേശമയറ്റു മങ്ങിടാതി-
ബ്ഭുവനം കാക്കണം; ഈശ്വരൻ തുണയ്ക്കും!" ൩൫

പുകളാണ്ട മഹാനവനീ മ-
ട്ടുകളോതികളുച്ചരിച്ചുകേൾക്കെ,
സകലർക്കുമകക്കാമ്പിലോരോ-
വക വൈവശ്യമടിക്കടിക്കുദിച്ചു. ൩൬

ജയശാലികളായ് തെളിഞ്ഞ മൂർത്തി-
ത്രയമാം തന്നുടെ മൂന്നു പൂർവ്വജന്മാർ
പ്രിയമാറു വെടിഞ്ഞ രാജ്യരക്ഷാ-
ക്രിയ ശത്രുഘ്നനു ഭീമമെന്നു തോന്നി! ൩൭

സരയൂനദിപുണ്യതീരമാമ-
ക്കരയിൽ ദീർഘവിശാലമാമൊരേടം,
വിരവിൽച്ചിതയൊന്നുടൻ ചമച്ചു-
ന്നരമപ്പൊഴും ഭരതൻ, ശരീരചിന്തൻ. ൩൮

പരിശുദ്ധ സമാധിയിങ്കലുൾക്കാ-
മ്പെരിയും വേദനയെപ്പിടിച്ചടക്കി,
ഹരിയോ ഹരി! സജ്ജനാഗ്രഗണ്യൻ
തിരികത്തിച്ചു ചിതയ്ക്കു തീക്കൊളുത്തി! ൩൯

മറയെങ്കിലുമിപ്രവൃത്തി കണ്ടോൻ
കറയും നെഞ്ഞിനേറ്റു നോക്കിവന്നോൻ
പറയുംവിധമാഴിയിങ്കലപ്പോൾ
മറവായ് നിന്നകലത്തു കർമ്മസാക്ഷി. ൪൦

സുമനസ്സചിവരൊടെൻ സുഹൃത്തു കാട്ടും
ക്രമമെന്തെന്നറിയേണമെന്ന ഭാവാൽ,
ഇമപോലുമനങ്ങിടാതെ കണ്ണ-
സ്സമയം; ഹന്ത! മരങ്ങളിപ്പാരിൽ. ൪൧

കൊടുതാം തളയാലെയാതൊന്നും ചൊ-
ല്ലിടുവാൻ നാക്കു വഴങ്ങുന്നില്ലയേ, കഷ്ടം!
വിടുമല്ലോ ജലപ്പുറപ്പിലിതീ
കെട്ടമോ? എന്നു പകച്ചു പൌരരെല്ലാം. ൪൨

ഇര കിട്ടിയതാസ്വദിച്ചു മന്ദ-
മര മാസ്സ്വാൻ വളർന്ന വീഥിയൊന്നിൽ;
സഖികളതിയൊടാനയിച്ചു, സീതാ-
വരനെച്ചിന്തനചെയ്തു വാഴ്ത്തി വീരൻ:— ൪൩

“ഗരുഡധ്വജ! രാമഭദ്ര! വേദ-
പ്പൊരുളേ! കമലാക്ഷ! കരുണാകര!
കരുണാലയ! ചിത്സ്വരൂപ! ശൌരേ!
തിരുമെയ് കാണണമെപ്പൊഴും, മുരാരേ! ൪൪

നരജന്മമപാരാംബുരാശി; ഗർഭാ-
ശയവാസം, ചപലാർഭകസ്വഭാവം,
സ്മരമാന്ദ്യ,മശക്ത മേനി, പിന്നെ-
ജ്ജര;—പോരേ വിഷമം? ഭവാന്ധ യോഗം! ൪൫

പരിതാപമരക്കർക്കെകളെല്ലാം,
പരിതാപഹനി ലസൽപ്പൊരികളെല്ലാം,
തിരിയുന്നതു നിൻകൃപകിട്ടിയാൽ മു-
ഷ്പ്പിടിയാം വിശദമകമാർദ്രമൂർത്തേ! ൪൬

സുരസേവ്യ! ഹരേ! സമസ്തജീവി-
ശരണം നൽകി,യിനിയ്ക്കു ഭവൽപ്പദത്തിൽ
തരമേകണമന്നിനിക്കു വിശ്രാ-
മം! നാരായണ! നീ തുണച്ചിടേണം!” ൪൭

ജനമെന്നു നടുങ്ങി; ലേശം നിർ-
ജ്ജനമാം മട്ടു പടർന്നിതന്നു മൌനം;
വിനതാനന്ദനഗതിയിൽപ്പതിപ്പാൻ
വിന കൈവിട്ടു കതിച്ചു; രാമരാമ!!” ൪൮

"ഭാവിച്ചിടൊല്ല, സുമതേ! കഠിനം; സമാ നീ
സേവിച്ചിടും സഹജനാണെഴുന്നള്ളിടുന്നു;
ഭൂവിൽവെച്ചൊരനന്യവതല്ലമന്നണഞ്ഞിടുമോരാ-
ളാവിർഭവിക്കുമയി കേൾ പ്രഭു, രാമചന്ദ്രൻ." ൪൯

ദാരിദ്ര്യമൂർത്തികലത്തിന്നഭംഗഭാഗ്യം
പൂരിച്ചതാകമൊരു പൈതൽ പിറന്നപോലെ,
നേരിട്ട ദുർദ്ദശയൊഴിഞ്ഞു, ജനങ്ങളെല്ലാ-
മാരിത്തരം പറവതെന്നു മിഴിച്ചുനോക്കി. ൫൦

വാതാത്മജൻ, കപികുലാഗ്രണി, രാമദാസ-
വ്രാതാവതംസമണി, തീവ്രഭുജപ്രതാപൻ,
ജാതാദരം ധരണിയിങ്കലിറങ്ങി, ശോകം
വീതാഘനാം ഭരതനോടറിയിച്ചു സർവം. ൫൧

കാകുൽസ്ഥനെന്നു സ്വജനാവലിയിൽ പ്രഹർഷം
ഉൾകും വിശിഷ്ട പരിചര്യകൾ ചെയ്തുവാലെ,
വൈകുന്നതിന്നൊരിടയായ്; പരിവാരപൂർവ്വ-
മാകുന്ന തന്റെ വരവെന്നറിഞ്ഞു ലോകം. ൫൨

ആ മന്നിൽ ഭ്രാതൃസുതയോടും
സൌമിത്രിയോടും, മഹാ-
സാമർത്ഥ്യശാലിയാം കപീശപരരൊടും,
ശ്രീരാമനെത്തീടിനാൻ;
കാമം കൌതുകമന്തിനാലെയിവരും;
ലോകം ഭരിച്ചാൻ പരൻ
ക്ഷേമത്തിൽ; "ഭരതപ്രതീക്ഷ" ഫലവ-
ത്തായൂ, നമസ്യം—ശുഭം!

ഗർവിഷ്ഠനായ പാർത്ഥൻ

കാലാഗ്നിപ്രഭതലകളൂററു തെറിച്ചു, ചോര-
ച്ചാലൊഴിയാതെയൊഴുകിവീഴുമക്കളത്തിൽ
നീലാംബുജാക്ഷനരുളീടിന തേർത്തടത്തിൽ
ചേലാർന്ന വണ്ണം വിജയൻ, വിജയപ്രതാപൻ. ൧

ഉററരത്താളൊരു കലെച്ചുററിയ നൂററുപേരിൽ-
ക്രൂരാക്കുറവുമരിയററ പടപ്പയററിൽ,
ഏററം കരുത്തു ചലമററിയ കാർമ്മുകത്താൽ
മാററംവരുത്തിയ നരൻ നരസിംഹമല്ലോ. ൨

മരിച്ചു മാരതവനത്തിലുയർന്നതിരുത്ത
വൈരിപ്രചണ്ഡഗുണമണ്ഡലമിദ്ധരോഷം
ഉരിപ്പുരാന്ത ശരമാവകമായകന്ന
കോതികൊട്ടുന്ന പുരുഷൻ പുരുഷൈകശൗര്യൻ. ൩

ആരബ്ധവൃത്തി പരിപൂർത്തിവരുത്തി, യിക്ഷ്വാ-
മാരം വിട്ടുത്തി, കൃതകൃത്യത ഏററിലെത്തി,
പ്രാരബ്ധകാലമൊഴിവാ,യുററവിൽക്കിടന്നാ-
വീരന്റെ വിശ്രുതശരാസനമാശ്വസിച്ചു. ൪

കീനാശജൻ, സുകൃതി, മാരതചക്രവർത്തി-
സ്ഥാനാന്തകുലമണിപീഠമലങ്കരിച്ചു;
നാനാതരത്തിലനുജാതർ സുഖിച്ചു മേന്മേൽ,
വാനാർന്ന കാർമുകിലകന്നു തെളിഞ്ഞപോലെ. ൫

ചിത്തത്തിലപ്പുറവി, ശ്രീണാളശുഭ്രമാനം-
വിത്തം കണക്കു വിലവെച്ചു, മുകന്ദരൂപം,
ചിത്തപ്രസാദമയമാത്രയമാക്കി, മന്നാ-
ക്ഷത്രപ്രബലമെലിമണി വാണിരുന്നു, ധർമ്മപുത്രൻ. ൬

അന്നന്നു കൃപിവക്ഷമന്നതി ദീനരക്ഷാ-
സന്നദ്ധശീലമവിടത്തെയിരുട്ടിലാക്കി;
മന്നത്യമെന്നതറിയാതൊരഹന്തയാണാം-
മന്നൻ; നിറഞ്ഞകുടമെങ്ങു തുളുമ്പിടുന്നു? ൭

ഭ്രാതാക്കളാധികളിലില്ല; സമാനനാക-
ശ്രീതാവുമുള്ളവരിൽക്കറവാശ്ശുളളി;
വീതാമയം കരബലം കലരുന്നവരെന്ന
വാതാത്മജാദികളുറച്ചു നടിച്ചു പോന്നു. ൮

മാറുള്ളപേരിലൊരു മാറധികം മനസ്സിൽ
പാറുന്ന ഫൽഗുനനൊരാശ്രിതു പണ്ടുപണ്ടേ;
മൂറും തനിക്ക തണലാം മുരളീധരന്റെ-
“പാറും പടർച്ച”യവൻ മതിയിൽ സ്മരിച്ചു!! ൯

“ചണ്ഡാത്മമായുധമെടുത്തവരിത്ര വെണ്മ-
ത്തണ്ടിലൊരോൾപ്പുകരം പരത്തിടത്തൊന്നുമില്ല;
രണ്ടാമനില്ലായവനെന്നിഹ; ലോകമെല്ലാം
കൊണ്ടാടുമെൻ കഥകളെ പ്രതിഭാവിശേഷം. ൧൦

കൂണന്ത്യമൊരാതിപുരപ്പുതു നിൽക്കവേൻ വ-
ക്കാണത്തിനെത്തുമവനോം കൊടുംകാട്ടാളി;
ക്ഷീണക്ഷ പിൻതുണ;നമോ ത്രിജഗൽപ്പുടത്തിൽ
കാണപ്പെടും കനകരൈവാഹിലൊരെന്റെ നാമം. ൧൧

ഭുവന്ത്യമൂർജ്ജിതജയം സകലം നമുക്ക
കൈകവണിട്ടും ഭുജപരാക്രമമെന്നെല്ലാം;
ആവശ്യമില്ലതിലൊരന്യസഹായമേതും;
“ദൈവം പ്രമാണ,മിതി കാപുരുഷാ വദന്തി.” ൧൨

അത്തുല്യവിക്രമികളായ് തെലമൊപ്പാക്കവോരാ-
ണ്ടള്ളുംഗമെഴുവരികളിളരാതികർക്ക പാരിൽ;
ചണ്ടും,ചതഞ്ഞുമവർ തഴ്കിലിതമസൈന്യ-
മെണ്ണുന്നു;ഞാൻ വിജിതമാതനംസംഗമെന്തൻ. ൧൩

ഭാരക്കഡുംബ്യമൊരു ചോര,യൊരേ കളത്തിൽ
പോരാനുതൊട്ടു പെതമാറ,മൊരേ പഠിത്തം;
മാറാന്വമട്ടിലുമട്ടവർ തെറവു കാട്ടി–
ത്തൊറാന്ന കാലപുരി പൂകിയതെൻ പ്രതാപം! ൭൪

ധീചമേളിനിപുണരായ് ഗ്ഗുരുശിഷ്യരാമെ–
ന്നാചാര്യരും കസ്സതിയാൽ തവ കാഴ്ചവെച്ചു;
ഛേ, ചാമ്പലാണരികളേല്പ്പുകിലെന്തു കാട്ടും
വച്ചാമഗോചരയശഃപതിപുണ്ണനീയാൻ. ൭൫

സ്വന്തം പിതാവുമിവനോടെതിരിട്ടൊടുക്കം
കന്തം വിഴുങ്ങിയതുകേട്ടവരോർത്തുവെച്ചും;
എന്തിച്ചുരി(ഒ)?മതിലപ്പുറമന്തകാരി–
യെൻ തല്ലുകൊണ്ടു പുകഴ്മുദ്രകളേറ്റ നൽകി! ൭൬

രാമോമപ്പുര തകർത്തു, കനത്ത പിത്ത–
വ്യാമോഹമൊത്ത മുസലായുധനെക്കഴപ്പി;
കാമോചിതപ്രഥിതരീതിയി,ലേകനാ,യാ–
ക്കാമോമരീമണിയെ വേട്ടവനീ വരേണ്യൻ! ൭൭

ദേവാസുരപ്പടനിലം, സുരകേളിരംഗം,
പൂവാടി,തൊട്ടിലറ,വിൺനദി, കൊയ്ത്തുപാടം;
ശ്രീവാഴ്ച്ചമെൻചരിത,മീവക മിക്കിവാറി–
പ്പോവാതെ പാടിവതമെന്നളു തീർച്ചതന്നെ. ൭൮

എന്തിന്നുമെൻ കരബലം മതി" — എവമേന്തു–
മോതി.പ്രവൃത്തികളിലായതുമാചരിച്ചും,
വാർത്തിങ്കളെയുഗ്രഹണമെന്ന കണ,ക്കൊരുത്താ–
ക്കാർ തിങ്ങി വിങ്ങി വിജയാളെമുരുമമാക്കി. ൭൯

പോരാളുമപ്രണയിനിക്കളുവായ മെപ്പും
വേരോടറുത്ത വിഭു,വിശ്വജനാർത്തിഹാരി,
"ഇദ്ദേഹമെൻ സഖനു വാഴ്ച്ചിലനർത്ഥമുണ്ടാ–
മൊരുരാതരത്തി,"ലിതി ചേതസി തീർച്ചയാക്കി. ൮൦

ആയാസകൃത്യമൊരുപാടതിലേറെ മെയ്യിൻ-
വ്യായാമമേ,വ്വിധമനേകദിനം കഴിഞ്ഞു;
ന്യായാനുസാരമുടനാഞ്ഞു ഭുവി സഞ്ചരിപ്പാൻ
മായാമനുഷ്യനൊരുനാളവനെ ക്ഷണിച്ചു. ൨൧

വില്ലമ്പുമില്ല, തേരില്ല, കരേറുവാൻ പൊൻ-
പല്ലക്കുമില്ല, പരിചാരകരാരുമില്ല;
അല്ലൽപ്പെടാത്ത വഴി കാൽനട,കൂടെയുണ്ടാ-
മല്ലപ്രമാഥി; കുതുകത്തൊടിറങ്ങി പാർത്ഥൻ. ൨൨

യോജിച്ചുതമ്മിൽ മുറുകുന്നുവരൊത്തു മുന്നം
രാജിക്കുപോയ കഥ, ഖാണ്ഡവനാധിവാസം,
ആജിപ്രതാപമതിനാശമിവണ്ണമപ്പൂ-
രാജിച്ചുരച്ചുമവർ യമുനതന്റെ ദൂരം. ൨൩

പൊയ്കപോയ വഴി വികചപ്രസവസ്മിതശ്രീ-
ളുകന്നു; പക്ഷിനിര പല്ലവി പാടിടുന്നു;
പൂകുന്ന മന്ദപവനസ്പന്ദകൈതവാതം-
ലാകുന്ന ഭാഗ്യതയിന്നൊരു ശോഭയാർന്നു. ൨൪

മെച്ചം മിനുത്തതിനി നിരന്ന വല്ലൻ പുത്തൻ-
പച്ചക്കൃഷിത്തുകിലണിഞ്ഞ വയൽപ്രദേശം,
അച്ചന്തമെന്ന പെൺകൊടിതന്റെ ഭോഗ-
മുച്ചങ്ങളായ മണിമേഖലകളും വിളങ്ങി. ൨൫

കുന്നായുലഞ്ഞു, തല താഴ്മയൊടും കനിഞ്ഞു
നന്നായ്പ്പഴുത്ത ഫലരാജിചിടയ്ക്കിടന്നും,
എന്നാലുമുത്തമജനം പരിപൂജനീയ-
മെന്നായ്ത്തരുക്കളുവരെപ്പഥി സൽക്കരിച്ചു. ൨൬

നേരററിട്ടും പ്രകൃതിയാം ജനയിത്രി തന്റെ
നീരാജനീയഘനകുങ്കുമമെന്നപോലെ,
പാരം പടർന്നിതെഴുമാ ഗഹനങ്ങളും ക-
ണ്ണാരംഭിച്ചുകരാത്ത തലങ്ങളെത്തി. ൨൭

മല്ലാരി മന്ദമതുരച്ചു:—"നടന്നു പാരം
വല്ലാതുലഞ്ഞു, തവ വല്ലി വിയർത്തു വാടി;
തെല്ലാശ്വസിച്ചിടുക നാം; മുകളിൽപ്പുഴുക്ക-
ളെല്ലാം,മതേ വഴി നമുക്കു തിരിച്ചുപോകാം. ൨൮

അല്ലിൽപ്പെടാതെ, പരമിൽപ്പുര പരമസ്വവാ-
വല്ലികളും മുതൽ കണ്ട മഹർഷിമാരെ
നല്ലിഷ്ടപാകഫലമേകി വളർത്തിടുന്ന
ചൊല്ലി,ക്ഷമാധരകുലേന്ദ്രന ജന്മസിദ്ധം. ൨൯

ചന്താലുമോർമ്മയിലിരിക്കുമനേക മല്ലി-
ലൊന്നാതെ പണ്ടു പലതും മമ ചെയ്തതാലെ,
ഉൾത്താരിലെൻ പ്രിയസുഹൃജ്ജനവാശുശ്രൂഷാ-
മുത്തായ് പ്രസിദ്ധമനോജ്ഞ ഗൃഹ്യഭൂമിഹാവസിപ്പൂ. ൩൦

എന്നിഷ്ടബന്ധുവിനെ വന്നാതന്നൊക്ക കാണ്മാൻ
വന്നില്ല ഭാഗ്യമിവനീ നിമിഷം വരെയ്ക്കും;
ഇന്നിപ്രകാരമവിചാരിതമായ് ലഭിച്ചോ-
തന്നിഷ്ടമിപ്പുരമ പാർത്തു കൃതാർത്ഥനായ് ഞാൻ! ൩൧

ലോകം പിറന്നു, ബഹുകാലമിരുന്നു,പിന്നീ-
ടാകപ്പൊഴിയിലിവമാണ്ടു നശിക്കുവോളം
ലോകവ്യവസ്ഥിതികൾ പാർത്തറിയുന്ന പുണ്യ-
ശ്ലോകൻ ശുഭാവഹചരിത്രനശേഷമാന്യൻ." ൩൨

മല്ലായതാക്ഷനതുള്ളം മധുരാക്ഷരങ്ങൾ-
ക്കല്ലാസമന്ന തരസാ ശരിവെച്ചു പാർത്ഥൻ;
പല്ലാണ്ടു താഴ്വരയിലൊട്ടവർ വിശ്രമിച്ചു
വല്ലായ്മ തീർത്തു ഗിരിതൻ ശിഖരത്തിലെത്തി. ൩൩

രോമം കൊഴിഞ്ഞു,കവിളൊട്ടി,യുണങ്ങി മെയ് നി-
സ്സീമം മെലിഞ്ഞു, മിഴി പീള ഠിഞ്ഞു മങ്ങി;
ശ്രീമൽപ്രശാന്തമതിയായ് പരശാന്തപദത്തിൽ—
സോമൻ തനിച്ചുവിടെ വാഴ്കയായിരുന്നു. ൩൪

നീണ്ടാളുകന്ന മഴിതശ്ശ്രുവിചാരിതം തൻ-
പ്രാണാധിപന്റെ ഗൂഢമെയ് തെളിവായപോലെ,
ചേണാർന്ന ചിൽപുരുഷനെക്കണ്ടു മുമ്പിൽ-
ക്കാണായ്പ്പിറന്ന ഫലമാർന്നിതു ധന്യധന്യൻ! ൩൫

“ശ്രീപത്മനാഭ! ഭഗവൻ! നിഗമാർത്ഥവേദ്യ!
പ്രാപഞ്ചികഭ്രമവിമോചന! ദീനബന്ധോ!
ഹാ, പങ്കമററു മമ ജന്മ;മിവണ്ണമെന്നും
താപം കെടുത്തു, കനിവാളുക, തമ്പുരാനേ! ൩൬

തൃക്കാലടിത്തളിരിണപ്പൊടി മൂർദ്ധ്നി വാരി-
വെക്കാനൊരാളരവൊരഞ്ജലി കൃപ്പാവനം,
ഇക്കാലമിത്രയിലും തിരുവുള്ളമെന്നി-
ലാകാഞ്ഞതു ഹേതു മമ ദുർഭഗതന്നെയല്ലേ? ൩൭

സൽക്കാരമന്നടിയനേകാതിയുള്ള ഗോപാലക,
ചിൽക്കാതലേ! തിരുവടിക്ക നടത്തിടുന്നു?
നിൽക്കാതമാമെതിര തിരത്തു, ബലം കരന്തു,
മൽക്കാലമേവമഴലായ്ക്കഴിയേണമെന്നോ?” ൩൮

ഇമ്മട്ടനർഘ മധുരാക്ഷരതാരമാല്യ-
സ്തോത്രം കനത്ത കുതുകത്തൊടു കാഴ്ചവെച്ചും;
കാമം നമിക്കുമവനെത്തരസാ തലോടി-
പ്രേമസ്വരൂപി ഹരി, കോൾമയിർക്കൊണ്ടുരച്ചു:— ൩൯

“സ്ഫാരപ്രസന്നസുകൃതാലയ! സൽഗുണൗഘ-
ക്ഷീണിക്കൊലാ സുമതേ! കലരില്ല താപം
നീ ഭക്തമുഖ്യമതി താവക ചാരുമൈത്രീ-
സൗരഭ്യസംസ്മൃതി, പരസ്പരമേവമെല്ലാം. ൪൦

വീതാഘവൃത്തി, പരവിൽപ്രസക്തി, സദ്-
ശ്രുതാന്തകഥ, നിഖിലാന്തരതാപബോധം;
ഏതൊക്കെയോർത്തമതുണ്ടാവലി പൂർണമാക്കി.
ബോധമയം പെട്ടീലവൻ സുഖിതന്നെ നിത്യം. ൪൧

ജന്മത്തിനൊത്തവിധമാം വിധി നിശ്ചയിച്ചു-
കർമ്മങ്ങളും നീക്കുവതിനാർക്കെളുപ്പമാമോ?
ഇമ്മട്ടു താൻ മമ ചരിത്രവുമെത്രതന്നെ
ശർമ്മംകൊതിക്കിലു,മതോ ബഹുതരാസാദ്ധ്യം! ൪൨

അന്നന്നു മൽപ്രിയസുഹൃത്തിനെ വന്നു കാണാ-
നെന്നന്തരംഗമതിലാശയുദിച്ചതില്ല;
വന്നാക്കഴിക്കുകർമ്മനിമിത്ത,മതിന്നു,നാളെ-
യെന്നാളു പോയ്; പരിഭവിക്കരുതെന്നിലേതും.” ൪൩

ആ നന്ദജന്റെ തിരുവായ്മൊഴി കേട്ടു, സന്തു-
ഷ്ടാനന്ദബാഷ്പധാരി വാർന്നു,മനം കുളിർത്തു;
പീനപ്രതാപനിധി ഭൂസുരവരൻ തിരിഞ്ഞു-
ന്നൂനം ധനഞ്ജയനെ നോക്കിയുരച്ചു മന്ദം:— ൪൪

“ഏതൻ കുമാരനൊരിണയാ,യരികത്തിലാരീ-
സ്സാമ്യം സ്വരൂപനില ലഭിച്ച മഹാനിതാവൻ?
അന്തസ്സ്വരത്തിലടിയന്നറിവീല, മിത്രോ-
ത്തമം കരപ്പിടിയനോടരുൾചെയ്തിടാമോ?” ൪൫

“ഹാ,വിസ്മയം, ഭഗവതേ! മഹിയ വാക്യ-
മീവിധമാണെ മഹനാറിയില്ല,യെന്നോ?
ഭൂ വിൻതലങ്ങളിലടച്ചുമിവന്റെ കീർത്തി-
ശ്രീ വിളങ്ങി; വിക്രമമഹാന്റുവമീ മനുഷ്യൻ. ൪൬

വില്ലാളികൾക്കു നടുനായകമത്രമാത്ര-
മല്ലാ,വിരോധിജനശൈലനിശാതവജ്രം;
എല്ലാറ്റിലും മമ സഹായി,പരാക്രമത്തിൽ
പുല്ലാണിവന്നു പരമേശ്വരബാഹുവീര്യം! ൪൭

‘നാമം ധനഞ്ജയ,’’ ‘‘നരനാമകിലാദ്യനിതാശൻ,’’
‘‘കേമൻ കിരീടിയിവ,’’ ‘‘നെന്തതുകൊണ്ടു വീര്യം?’’
‘‘സാമർത്ഥ്യരാശി,സുതനാപൃഥനാണിവൻ;’’ ‘‘ഹേ!
ഭൂമണ്ഡലത്തിലുള്ള കേൾവി കപീശനല്ലേ?’’ ൪൮

വമ്പൻ, വിശാലഹൃദയൻ,വിബുധൎക്കു പണ്ടെ
മുമ്പൻ.മഹാമഹനിവൻ, ബത,ജിഷ്ണുവത്രെ;"
"ഉമ്പർക്കധീശനിവനോ? തിരുവുള്ളമെന്നിൽ-
കമ്പം കടന്നതുള്ളതാനനലിലെന്നല്ലേം." ൮൯

"ശ്രീ മിന്നമിപ്പുരുഷകേസരികൃഷ്ണനാം," "ഒന്നൻ-
സ്വാമിക്കതാനമിധമെന്നു ജഗൽപ്രസിദ്ധം,"
"ഭൂമിക്ക ഭൂഷണമിവൻ," "ശരിതന്നെ,മന്നോ-
ൎക്കാമിപ്രശസ്തി" "നൃപനാണിവ," "നല്ല വംശ്യൻ!" ൯൦

"എന്നാ,ലിവൻ കനകഭൂമൊത്തമ,നൂഴിപാലൻ,"
"ഇന്നാട്ടു വാഴ്‌വതു സുയോധനനെന്നു കേൾപ്പൂ;"
"അന്നാരരാതികളെയീ വിജയൻ ജയിച്ചാൻ,"
"എന്നായിതെന്തു ജയ,മെന്തു നടന്ന ജന്യം?" ൯൧

കൊള്ളാ,മിതെന്തു കഥ! വൻ പുകവാർന്ന കാതിൽ-
ക്കൊള്ളാമതെയില്ല, ദൃഢമീ ഭൂലകത്തിലായും;
ഉള്ളോന്ന നൂറുവരെ വെന്നഥ മാമരങ്ങി-
ക്കള്ളായിതിന്നു വിലസുന്നിതു പാണ്ഡവന്മാർ. ൯൨

പൊയ്യും നിണപ്പൊലിമ,ഭീഷ്മകന്ദ നൂതനം-
ചൊല്ലും ഭടീരചയ,മൎജ്ജിതമേറിനാമം;
ഇല്ലൊക്കെ മട്ടകർന്നിലവുള്ള നടന്നതിന്ന
കല്ലുംകണക്കെയെവനും പറയാവതല്ലെ." ൯൩

"ഘോരാരവത്തൊടാനമിപ്പടികണ്ടിതിന്നിട-
യ്ക്കൂനയമതന്നാ,ലൊലി-
പ്പൂരാലിഭക്കന്നായും ദൃഢം നിണന്നമം,
മേനമൽപ്പിണങ്ങുട്ടവം;
നേരായന്നിവരെയ്ക്കൂനേകഴിനായ്-
തൈപ്രമാണസംസ്ഥിതന്നാ-
യീരാജ്യതലമൂന്ന ഞാൻ, മുരരിപോ!
കൊമറൊന്നു കിട്ടീല മേ. ൯൪

ശ്രീരാമൻ ദശകണ്ഠാദികളുമായ്-
ച്ചെയ്തായുധത്തിൽപ്പരം
ഘോരമായീടിനകലഹമെന്തോ സ്വഭാവമാ-
വർണ്ണം കഴിഞ്ഞൊന്നിവൻ!
മറന്നാർത്തിപെടുന്ന പക്ഷികളുടെ വൈപ-
ക്കൊളും കേട്ടതാലിതാ-
ന്നൊരെന്തുമോ വിശേഷമോ, വിഭവമോ,
വാർത്തെന്ത, ലക്ഷ്മീപതേ!" ൫൫

പാരം പുളകിപ്പുകൊണ്ടാക്കഴിക,ന്നിതി കഥി-
ക്കുന്നോളുളുംഗലജ്ഞാ-
നാരം കണ്ണുകൊണ്ടു കേട്ടു,കലിധ്വയാരന്ത്യനൻ-
നമ്മൾ ഒപ്പം രമിച്ചു;
വീരൻതാണനാരമിച്ചാൻ ഖഗകലാധരനെ-
ച്ചുവാതമായവാചിഹാരാ-
ഗാരൻ ശ്രീകൃഷ്ണനോടും ഗിരിശിഖരതലം
വിട്ടിറങ്ങിത്തിരിച്ചു. ൫൬

— — (൦) ——

മണ്ഡോദരി

പൂർവ്വഖണ്ഡം.

---

(൧൧൧)

വക്കാണമെക്കാട്ടും തീവിലക്കാലം ജഗത്തിനെ
മുക്കാലും തപിപ്പിച്ചു മൂന്നാളും മഹോദ്ധതൻ
മുക്കണ്ണാചലംപോലുമക്കൈയ്യിൽക്കളിക്കുവാൻ
തക്ക കന്ദുകമെന്ന ധിക്കൃതി കാണിച്ചവൻ
കൈതവം തിരിക്കയാൽത്താപസന്മാർക്കംസഹി-
ക്കാത്തവേദനചേർത്ത ദൈത്യസത്തമൻ,വീരൻ,
കീർത്തിമാൻ,കലിമലമേഷ്ടകർമ്മക്കവതാര-
മൂർത്തിയെന്നഭിധാനം ചാർത്തിയ ദശാനനൻ,

താരുണ്യം തികഞ്ഞുള്ള പുരുഷപ്രവരനായ്-
ത്തീരവേ,യൊരുനാളിലിത്തരം നിരൂപിച്ചാൻ:—
"വെണ്ണിലാവൊളിപ്പൂരപ്പൂമ്പുകൾപ്രകാശവും,
വിണ്ണിനെ വിറപ്പിച്ച വിക്രമപ്രഭാവവും,
മാനവും, മഹത്ത്വവും, മേദിനീപതിത്വവും,
ഉദാരധീരത്വവും, സത്കലാപാണ്ഡിത്യവും,
ഇത്തരം ഗുണങ്ങ,ളൊക്കെയുമൊരേ രാശി-
ക്കൊത്തവനിവനല്ലാതില്ല മറ്റൊരാളാരും;
ദുഷ്കരം ത്രിപുരർക്കും രാവണനെന്നുള്ള മൂ-
ന്നക്ഷരം മന്ത്രം പോരും ദുർമ്മദമടക്കുവാൻ;
മല്പിതാക്കന്മാരായുള്ള ദേവകളെശ്ശാസി-
ച്ചേല്പിച്ചു കഴിഞ്ഞിതു ദേവലോകാധിപത്യം;
ശക്രനോടതിക്രമമൊക്കുമോ? മുകുന്ദന്റെ-
ചക്രമുണ്ടവന്നൊരു പിൻതുണ,യെന്ന വാക്യം
കേവലം വൃഥാലാപ;മായിരം മിഴികളു-
ള്ളവനൊളിവുമത്രേ,മാറിയിൽക്കുളിക്കവേ,
കണ്ടു,കണ്ടില,യെന്ന കണ്ണടപ്പാക്കമാം
കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണൻ; കൊള്ളാമിത്തരം ചഞ്ചലത്വം!
തന്നെക്കാൾ മികച്ചുള്ള മാന്യരോടാരാധനം
നന്നല്ലെന്നവനോർത്തതെന്നെയാണിപ്പോഴും;
കാമദായകിയായ കാമധേനുവും, ശുഭ്ര-
ശ്രീമയം മന്ദാരവും, നന്ദനമലർക്കാവും,
മാമകാധീനങ്ങളാം കോമളവസ്തുക്കൾക്ക്
സീമയില്ലിതുമെന്തു സർവ്വസമ്മതമല്ലോ;
വിത്തേശാനുജനെന്ന നാമത്തെയഭിമാനംകൊണ്ടു
വിത്തേശാഗ്രജനെന്നായ്ത്തിരുത്തിച്ചമച്ചു ഞാൻ!
മംഗളാത്മകം, മമ ജീവിതചരിത്രത്തി-
ലിങ്ങനെ കഴിഞ്ഞിതു ഗണ്യമാമിദംഖണ്ഡം;
നട്ടുച്ചക്കെരിഞ്ഞിടുമർക്കനെക്കണക്കെയും,
വൃഷ്ടിയിൽ വർദ്ധിച്ചീടും വൻനദികണക്കെയും,
പാവനപ്രശോഭിതമായിട്ടും പരിപൂർണ്ണ-
യൗവനം നിശിതമായ് പകർന്നു കളേബരം;
ഇന്ദ്രമാരാതികളെപ്പുരം പറപ്പിച്ചു-
വയ്യിന്നിതാ മലരമ്പനെപ്പേടിക്കുന്നു;

ഐഹികക്ഷേമങ്ങൾക്കു നേർവഴി കാട്ടീടുന്ന
ഗാർഹസ്ഥ്യം തങ്കലിനി ദുർഭാഗ്യരെന്നല്ലാമെകാണ്ടും;
വിദ്യുതാലികളായ ദാനശീലരാം ചിത-
കാത്തുമാചരിക്കണം മാതൃപ്രേമത്തെയും;
ഐശ്വര്യശാലിയെന്റെ മാതാവും, മഹിമയും,
കീർത്തിയും, മഹാഭാഗ്യപൂർത്തിയും, പ്രതാപവും,
വീതിച്ചു വാങ്ങീടുവാൻ അംശമായിരുന്നോ"–
'എന്തൊരു പതിത്വമെന്നിങ്ങനെ വിധിച്ചതും!
ഹാ! ലല്ലിതം കഷ്ടം, ചിത്രം, ചിന്തകളെന്നിവയൊക്കാറും
വല്ലതിരിപ്പിക്കുന്ന സംഭവം ഗൃഹിണിയിൽ;
മർത്ത്യരായ്പതിതമില്ലാസ്ത്രീകൾക്കു–
ണ്ടെപ്പോഴുമെന്നാലിലപ്പുരുഷന്മാരാം പ്രേമം;
മൈഥിലിപക്ഷത്തിൽനിന്നു വാദിക്കും വാദിച്ചുന്നാൻ
ശ്രീ ദുർഘടമൂത്താം മാധവിയീ ബുദ്ധവിധം;
എന്തമപ്പുരുഷികൾക്കുള്ളതും ഭാവാത–
മെന്നമെൻ കഥയിന്റെ തെളിവായരുളിയീടും.
ഇന്ദിരയെപ്പോലെ ഇത്രമഹിമകളെന്നല്ലാ–
തന്യപതനങ്ങളിൽ വെളിവാക്കുവിലക്കണ;
സാമ്പത്തികങ്ങൾ തകർത്തിക്കളിപ്പിയം
സ്മൃതികളൊക്കെ, നേർപാതിലും പ്രസിദ്ധമാം.
ഹിമവൽക്കന്മാരിക മാത്രമിക്കെ ചെപ്പിത–
ളുമമില്ലയാളല്ലോ തങ്ങൾക്കിരുമണി.
വാത്സല്യമൂത്തമലാവണ്യത്തിനാലവളെ–
ന്നോക്ക നിവൃത്തിവരാതമെ പോരാ, ന്നാം.
കണ്ണിനുത്സവമാമപ്പെണ്മണിയാളെ നേററി–
കണ്ണന്ന കൊടുത്ത കൈ––കഷ്ടമേ, കഷ്ടം കഷ്ടം!
അന്നരാജനാണന്നവിധിനീതിയിലോചിതൻ;
മന്നനാണമൂല്യമാം രത്നത്തിനാവകാശം;
നാട്ടിലെങ്ങുമേ കാണാക്കോലവുമന്തി, പ്രേത–
ക്കാട്ടിലാളപ്പെട്ടന്ന പറമ്പോട്ടിലെയുസ്സവിക്കുവാൻ,
ഉണ്ടാവാമതിലെണ്ണം; പിള്ളകവല്ലിക്കൊരു–
കണ്ടകദ്രുമം പടർന്നിപ്പറവായെങ്ങനെ?

മന്ത്രങ്ങളല്ല, നാനാ സംഹിതികളുമൊപ്പമ-
കന്നൽനേർമിഴി നമ്മോടൊക്കെവാചാചിതമല്ലോ;
ബാഹുവിക്രമംകൊണ്ടീ മോഹവും സാധിപ്പതു
സാഹസം; കനൽക്കല്ലുമല്ലയോ ഗുരുപാദമയൻ!
പെണ്ണേ, കാലിണ കൂപ്പിക്കാമിതുമറിയിപ്പാൻ
ഇന്ദുശേഖരനിങ്ങു തന്നിടും മനോരഥം;
സേവകന്മാർക്കായ് തന്റെ ജീവനെപ്പോലുമേകാൻ
കേവലം മടി മഹാദേവനില്ലല്ലോ, പെണ്ണേ.
ഇക്ഷണം പുറപ്പെട്ടു പോകുമെൻ, തപംചെയ്തു
ലക്ഷ്യമാനപ്രസാദത്തെത്തേടും മടങ്ങുമവൻ;"
പിന്നെയമ്മത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായ് കൃത്യാകൃത്യ-
ജ്ഞാനലേശവുമില്ലാതിങ്ങനെ വിചാരിച്ചും,
വെള്ളിമാമല നോക്കിപ്പോയിതു, മഹാദ്യുതി-
പ്പൂജിതാരവിന്ദർക്കൊത്തരുളും ശങ്കരൻ.
ഏകാന്തപദ്മാസനം പ്രാപിച്ചു, സമാധിയിൽ
തൻകരളുറപ്പിച്ചു, വൻതപസ്സാരംഭിപ്പാൻ;
നിന്ദിതാരിഷ്ടങ്ങളാം വൈരികൾ കടന്നിട്ട-
മിന്ദ്രിയഭോഗങ്ങളെബ്ഭദ്രമായ് ബന്ധിച്ചുമേ,
പ്രണവസ്വരൂപനായ്, പരമേശനായ്, നിർ-
ഗ്ഗുണനായ്, ഗുണവാനായ്, കരുണാസമുദ്രമായ്,
മൂർത്തിമത്തെന്ന മൂന്നു മൂർത്തികളായൊരേക-
മൂർത്തിയായ്, മുനിമാരമരരുമൊത്താരാധ്യകനായ്,
പാതകക്ഷമാധരവജ്രമാം മഹേശന്റെ-
പൂതവിഗ്രഹം തന്റെ ചേതസ്സിൽക്കണ്ടുവച്ചും,
പാദത്തിൻപേരവിരളഗരിമാതിയിലൂന്നി-
പ്പാദപത്തടിപോലെ തന്നെത്താൻ മറന്നമേ,
ഭാരണ സമാധിയോട്ടേറനാളന്നാസ്തികേ-
കാരുണ്യാത്മകനാവിർഭവിച്ചു, ചൊല്ലിച്ചിതു:—
“മങ്ങലില്ലാതെ നമ്മോടിംഗിതം പറകെടോ,
മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ; ഉഗ്രവിക്രമനിധേ!
മന്നുമംബുജാസനനിപ്പിച്ച വരങ്ങളെ-
ത്തന്നിതു, ഭവാനിപ്പോൾ വേണ്ടതായതെന്തൊന്നുള്ളൂ?”

തൃക്കഴൽത്തളിരിണ വന്ദിച്ചു, വിനീതനാ-
യുത്തമനും തെളിഞ്ഞവരോടുണർത്തിനാൻ:—
"നിന്തിരുവുള്ളത്തിലിന്നുവകൻ യാചിപ്പതു
പന്തിയല്ലെന്നുവെച്ചുപേക്ഷിക്കണോ ദയാനിധേ!
എൻപുരാനുടെ ഭാഗ്യലക്ഷ്മിയാം ദാക്ഷായണി-
തന്നുപെട്ടിരിക്കണ്ടതെന്തു കണ്ടതിനായ്"
ചിന്തതിൽക്കരളെല്ലാം ചിന്തിച്ചു, ഭക്താധീന
ഭക്തവത്സലൻ നിജ ദേവിയെ നൽകീടിനാൻ;
സന്തോഷം കലർന്നുകൊണ്ടു ഗൗരിയോടൊപ്പം, മദ-
മത്തനായ്, കൃതാർത്ഥനായ്, കശ്മലൻ; ചിത്രം, ചിത്രം!!

———o———

മണ്ഡോദരി

ഉത്തരഖണ്ഡം.

———

(കളകാഞ്ചി)

അപരിമിതരുചികലരുമചലസുത കയ്യിലായ്
ആനന്ദമേറിനാനാശരാധീശ്വരൻ;
ദുരിതമയചരിത,നവനാകാരമറ്റമായ്-
ദ്ദ്വാരശം കലന്ന തിരിച്ചുതേ;
ഖരകിരണനികടഭുവി പാവകളുടക്കുമോ?
കണ്ണുന്ന തീക്കട്ട കയ്യാലെടുപ്പതോ?
കൊടിയ മദമുടയ മതി കാട്ടുന്ന പാതയിൽ
കർണ്ണാനാരാൽ സഞ്ചാരം, നിസ്സംശയം;
സമവിഷമഭേദങ്ങളറിവതിനു ലവലേശവും
സാധിക്കുമോ, നോക്കൊപ്പവിവേകിയാൽ?
ഭവചരണവനനില ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു,
ഉമേശാന്തരാത്മാവിൽ വ്യസനമുൾക്കൊണ്ടു:—
"മതിജനകമൃതികളിലൊന്നിനെന്തു,എൻ-
കാന്താരണങ്ങമേ, കാലമേഷത്തിനാൽ;

തിരുചരണ സരസിജഹരമാശ്രയിപ്പോൾ നി-
സ്തുല്യസന്താനമെന്നുള്ളൊരു സംജ്ഞയിൽ,
ലാലിച്ചിന മനമോഹനനെന്നുള്ള പേരിനു
കേളിയില്ലെന്നോ വെച്ചു? പുത്രപതേ!
സുരമുനികളിരവു പകലിവനെ ഉരത്ത ഉ-
ത്സാമർത്ഥ്യമേറ പറഞ്ഞു, മുന്നമേ;
സ്സുരമണ! മേഘമലപാർഷദനാമി-
സ്സ്വാഹനാകാരം പൊറുക്കുമോ, മല്ലുതേ!
പുതുമയിര നവമലർ കപിലക്കണ്ണപോലെയും,
പണ്ണിത്തടിയന്ന പൊന്നുമ്പൂപോലെയും,
മലിനനയ,മിവളെയൊരു പൈക്കുട്ടിയെപ്പോലെ,
മാനവാത്മജനെ മാനംകെടുക്കവാൻ,
കരുതിയൊരു കരളുറ ഫലത്തിലായ് ത്തീർന്ന ഇ-
ക്കൈകളിരണ്ടിൽ പിഴച്ചുതെ,യീശ്വര!
വിരഹമെരിച്ചുവരുമന്തിഗിരിമേൽക്കാതെ
വനാന്തരാളിലായ് വാഴുന്ന സാക്ഷിയെ,
കരിനരകികനിമനനായ് സമർപ്പിച്ചു-
കർമ്മം, നിരാകാരമായ വിലാപ സന്ത!
അവനാന മറ്റത്തെയുമ്മവെസ്സുക-
ളാരുമേ പക്ഷിപ്പിടുപാതരുക്കിലും?
കമനാഥ! കിരീടിലെ വിട്ടെ തിരുമുഖം
കാളകൂടം കടിച്ചീടുന്നതല്ലയോ?"
ഇഹദിനാഗിരിതനയുടെ മനസി ജലരാശിയിൽ-
ത്തല്ലുന്ന കല്ലോലമാലകൾ പോലവേ,
കടുശമന കമനനിന്ദവചനരാശിയന്റ, തൻ-
കാന്തം തളർന്നിളതാളെന്ന മട്ടിലായ്;
ഉലകഖിലമഴിച്ചിടുമിവളൊടു സമമാ-
ത്യൂപ്പം മരതോരണാദ്യം മുഴക്കിയും,
ദിവ്യതമമേ കലാദൃതി വളരുന്നതെന്നു, മാ-
വാനിൽക്കറുത്തിരുമകൊടുകരം കെട്ടിയും,
അമിതബലവിധിയപലമിവ്വണ്ണമെപ്പിടി-
ച്ചുമ്മാനമേറുന്ന ചിത്രം കറിച്ചുമേ,

സ്വതന്ത്ര ഗിരിസുതയോടിട ചേരുവാൻ വേളിക്ക
സന്മുഹൂർത്തം മനക്കാമ്പിൽത്തിരഞ്ഞുമേ,
കല്ലലപ്പിതകനകമണിമേടയും നിർമ്മിച്ചു
കാമാന്തകനലം സുഖിപ്പാനൊരുപ്പുമേ,
വ്രതിതിലകിലായവനിവനില്ലെന്ന നാട്യത്തി-
ലെഴുന്നും വെറുതെ ചെയ്താൻ ഭഗവാനൻ.
വളരെമഴലൊഴിയുവതിനവിരളസമാധിയാൽ
ദൈവകളേറ്റമേവനധ്യാനിച്ചു ശങ്കരി:—
"നമിതസുരമുനിനികര! മൂലോകമാതാവിൻ-
നായകനേവരായ നാരായണ! പ്രഭോ!
നവനളിനദളനയന! നിഖിലജഗതീപതേ!
നരകാന്തക! നിത്യം നമസ്യോഹം;
പലകറിയുമമരരുടെ മുറവിളികൾ കേട്ടുടൻ-
പ്പാരവശ്യം കളഞ്ഞീടുവാൻ വേണ്ടിയും,
ധരണിയുടെ ഭരമുതിരെ ചെത്തും, ഗതഭയമാം-
ധർമ്മസംസ്ഥാപനം ചെയ്യുവാൻ വേണ്ടിയും,
കരുണയൊടു മഹിത ദശരൂപങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ട-
കൈവല്യമൂർത്തി! കടാക്ഷിക്ക, സാമ്പ്രതം;
മദനരിപു കമലഭവ, ശതമഖമുഖാമര-
ന്മാർക്കും തിരിയാത്ത താരകബ്രഹ്മമേ!
സുഖജ്ഞാനസമനി! മുനിഹൃദയമണിദീപമേ!
സംസാരവാരാശിപോതമേ! ദൈവമേ!
അടിപണിയുമവരിലതിർകവിയുമനുകമ്പയാ-
ലയ്യോ! ചതിച്ചു മാം ചന്ദ്രചൂഡൻ, പ്രിയൻ!
വനിതയുടെ നിലയിവളിലരുളുവതിനീ മഹാ-
ത്മാവൻ കൊതിക്കുന്ന, മാരാരേ! ഹരേ!
സാദരമിഹ തരിക ഇവന, ഭവമൊടു, സഗർഭ്യൻ-
സങ്കടം കണ്ടു നീ മിണ്ടാതിരിക്കയോ?
വരദ! തവ പാദപദ്മ പരിജാതം പരം
പാർത്തിട്ടിരുന്നോ നീ കാത്തുകൊള്ളേണമേ!"
ഇതു പറഞ്ഞുരചെയ്തു, ധരണിയിലിറങ്ങിയ-
ല്ലോരുക്കമാം തീർപ്പാനായ് തുനിഞ്ഞിതു;

മതി പെരിയ കിഴവനായ ക്രൂരരാക്ഷസേശ്വരൻ
മന്ദം നടന്നു, തൻ മുന്നിലെത്തീടിനാൻ;
മധുരമൃദുഹസിതമൊടു മലമകളെ നോക്കിയും
മാന്യൻ നിശാചരപ്രവീരനോതിനാൻ:—
"പുത്രമയിമ്മ! പുത്രമയിമ്മ! പരമശിവപത്നി നിൻ
പാട്ടിലായെന്ന മട്ടല്ല, രക്ഷപാത!
അതുല നിധി വിലപ്പെരുമമാമ നിധി നിജകരത്തിൽനി-
ന്നന്ധനെന്നാകിലും, സന്ത്യജിച്ചീടുമോ?

പരന നിജ ദയിതയുടെ മന്ദസ്മിതമേകുന്ന
പൂരുഷൻ പാദമഴിവലഞ്ഞ,ഞങ്ങളോ നീ,
മയപുരിയിലവലഞ്ഞവ വടിവൊടു മറച്ചമീ-
മായാപ്രയോഗം നടത്തി ഗംഗാധരൻ!
കരം കവരമാന വധുവിനെ മുമ്പിലാക്കീട്ടു, നിൻ-
കണ്ണിൽ പൊടിയിട്ടു പോയവൻ പുരാന്തകൻ!
വിടുക ജവമിവളെ; മയപുരിയിലതിസുഖമായ്-
വാഴുന്ന ഗൗരിയെക്കണ്ടുവരികാർത്തികേയാ;
കൊതി മനസി കാമ്യമാമ വസ്തു നമ്മൾക്കിലും
കൈക്കലെത്തുമാറില്ല, പക്ഷെ, മഹാജനം,
അറികളുടെ മിഴിയിലിതു പെടുവതിനു മുമ്പ്,ലീ-
യത്തരൻ കണ്ടു നിൻ ഭാഗധേയത്തിനാൽ"
ചലിതമനസമിതി മൊഴികൾ കേട്ടു മുന്ന്യുത്തമൻ
ചെണ്ണകൊട്ടിച്ചിരിച്ചായ് ചിന്തിച്ചു, രാവണൻ,
വഴിനടുവിലിവളിവിടെ നിന്നു,ഭയന്നായ് മയാ-
ലയസവും നോക്കിത്തിരിച്ചവൻ, കുപിതനായ്;
മതിമുകിലയരനൊടുമ ചേർന്നു സ്വയമനസ്സിതം
മൂന്നു ലോകങ്ങളും സപ്രപഞ്ചങ്ങളായ്;
അവനിസുരശിരസി നവമധു മഴ ചൊരിഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടപ്പുറ[illegible]ങ്ങളോടീടിനാർ;
സക[illegible]പ്രഭോ!
സ[illegible]
മകര[illegible]ജയായ്
മായാമ[illegible]ച്ചു [illegible]ളു;

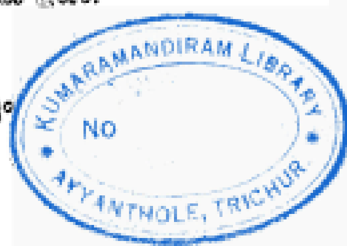

മഹിതഗുണചരിതയുടെ പാണിഗ്രഹം ചെയ്തു,
“മണ്ഡോദരീ” യുതം വാണു ദശാനനൻ.

* * * * * * *

രമണിയോടു പരമശിവ,നാനന്ദ കൗതൂഹലം
രാമായണകഥാ വർണ്ണനം ചെയ്യവേ,
വരവിരഹകദനമൊടു ലങ്കയിൽ ദുർഗ്ഗമാ-
വാസ്ഥലികപ്പെട്ടു പത്നിയെത്തേടുവാൻ
രഘുതിലക,നനിലജനെ വിട്ടു, നവൻ ചെന്ന
രാക്ഷസാധീശപ്രാസാദത്തിലൊക്കെയും
തിരയുമളവായതു മുവിധചിത്തുണ്ടെന്നിത്രയും
ഞെരിഞ്ഞിങ്ങുള്ള മട്ടിൽ കിടന്നിടും
സുമഗന്ധം, മയനജ, കപിവരനു കാഴ്ചയിൽ
സീതയാണെന്നുള്ള ശങ്ക തോന്നിപ്പതായ്,
ഉമയതു ഗിരിനിലയനൊടുരചെയ്താൾ:— “അതരെന്തുവാൻ,”
ശൂലപാണി ചൊല്ലിച്ചു:— “സംശയം തോന്നുവാൻ?
മമ രമണി! ധരണിജയോടൊരു സ്ത്രീയായ
മണ്ഡോദരിക്ക സാദൃശ്യം ഭവിക്കുമോ?”
മയമകളുമവനിജയു, മുനിവരശാപമിതിൻ-
മായാബലത്തിൻ ഫലങ്ങ,ളെന്നീവിധം
ശിവകഥ ഗൌരിയോടരുളിയോൻ, ശിവൻ;
ശൈത്യം ഭവിക്കുമേ മാലോകരിൽ ദൃഢം!

സമാപ്തം

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി